MESTNA OBČINA KOPER

Verdijeva ulica 10

6000 Koper

OBČINSKI PROGRAM VARSTVA OKOLJA (2015 - 2020)

MESTNE OBČINE KOPER

oktober, 2014

Naslov	Občinski program varstva okolja MOK (2015 - 2020)
Naročnik	MESTNA OBČINA KOPER Verdijeva ulica 10, 6000 KOPER
Izvajalec Direktor (žig in podpis)	BOSON, trajnostno načrtovanje, d.o.o. Dunajska 106 1000 Ljubljana mag. Aljoša Jasim Tahir
Številka	091/14
Datum izdelave	oktober, 2014
Odgovorni vodja	mag. Aljoša Jasim Tahir, univ. dipl. geog.
Sodelavci	Marko Kovač, univ. dipl. inž. vod. in kom. Ana Rosa, dipl.inž.kraj.arh.
Ključne besede	Mestna občina Koper, stanje okolja, okoljski problem, program varstva okolja

KAZALO VSEBINE

KAZALO VSEBINE **1**

KAZALO SLIK **2**

KAZALO TABEL **2**

UVOD **4**

VIZIJA IN NAČELA **5**

VIZIJA 5

NAČELA 5

POVZETEK STANJA OKOLJA IN OCENA TRENDOV **9**

POSELITEV IN PREBIVALSTVO 9

GOSPODARSKE DEJAVNOSTI 10

KMETIJSTVO 11

PROMET 12

RABA IN PRETVORBA ENERGIJE 13

RABA NARAVNIH VIROV 14

EMISIJE V OKOLJE 15

ODPADKI 16

ONESNAŽENJE ZRAKA 17

STANJE VODA 18

ONESNAŽENJE TAL 19

NARAVA 19

ZDRAVJE LJUDI 21

POVEZAVA MED GONILNIMI SILAMI, TRENDI, KLJUČNIMI OKOLJSKIMI PROBLEMI IN STRATEŠKIMI CILJI ..... **ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.**

KLJUČNI OKOLJSKI PROBLEM V MESTNI OBČINI KOPER 21

OKOLJSKI PROGRAM **30**

STRATEŠKI CILJI 30

STRATEŠKI CILJ 1: VZPOSTAVITEV SISTEMA TRAJNOSTNE MOBILNOSTI 30

STRATEŠKI CILJ 2: IZBOLJŠANJE KAKOVOSTI BIVALNEGA OKOLJA V MESTNI OBČINI KOPER 35

STRATEŠKI CILJ 3: ZAGOTAVLJANJE AKTIVNEGA VARSTVA NARAVE 40

PREGLED OKVIRNIH STROŠKOV IZVAJANJA CELOTNEGA OBČINSKEGA PROGRAMA VARSTVA OKOLJA PO LETIH 41

VIRI IN LITERATURA **42**

PRILOGA: POJASNILA K UKREPOM 47

KAZALO SLIK

Slika 1: Rast prebivalstva v MOK in mestu Koper (vir: SURS, 2014, lastno delo) 9

Slika 2: Pristaniški promet blaga (SURS, 2014) 10

Slika 3: Gospodarska dejavnost v MOK (SURS, 2014) 11

Slika 4: Raba kmetijskih zemljišč v MOK 2002-2014 (lastni izračun po podatkih MKO) 12

Slika 5: Raba končne energije v MOK po sektorjih (LEK MOK, Boson 2011) 13

Slika 6: Površina stavbnih, gozdnih in kmetijskih zemljišč v MOK 2002-2014 (lastni izračun po podatkih MKO) 14

Slika 7: Register divjih odlagališč na vodovarstvenem območju (Register divjih odlagališč http://register.ocistimo.si) 15

Slika 8: Zbrani in odloženi komunalni odpadki na prebivalca v Kopru in Sloveniji v letih 2010-2012 (vir: SURS) 17

Slika 9: Mreža vodotokov v Mestni občini Kober (Atlas okolja, 2014) 18

Slika 10: Območje Nature 2000 v MOK (Naravovarstveni-atlas, 2014) 20

Slika 11: Območja naravnih vrednot (območja in točke) v MOK (Naravovarstveni- atlas, 2014) 20

KAZALO TABEL

Tabela 1: Število podjetij v MOK, število zaposlenih in ustvarjen prihodek v obdobju 2008-2012 10

Tabela 2: Emisije CO_2 za posamezne sektorje v MOK leta 2010 16

Tabela 3: Povezava med gonilnimi silami, trendom, ključnim okoljskim problemom ter strateškimi cilji. **Error! Bookmark not defined.**

SLOVAR KRATIC

AC – avtocesta
CČN – centralna čistilna naprava
ČN – čistilna naprava
DDT – vrsta pesticida Dikloro-Difenil-Trikloroetan
LEK – Lokalni energetski koncept
ELKO – ekstra lahko kurilno olje

EPO – ekološko pomembno območje
JPP – javni potniški promet
KPK – kemijska poraba kisika
LEK – lokalni energetski koncept
MČN – mala čistilna naprava
MOK – Mestna občina Koper
MOP – Ministrstvo za okolje in prostor
NIJZ - Nacionalni inštitut za javno zdravje
NV – naravna vrednota
OPVO – občinski program varstva okolja
OVE – obnovljivi viri energije
PM10 – oznaka za koncentracijo prašne delce v zraku velikosti manjše kot 10 µm
SURS – Statistični urad Republike Slovenije
TBT – tributil kositrove spojine
URE – učinkovita rabe energije

UVOD

Skladno s 38. členom Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 - uradno prečiščeno besedilo, 49/06 - ZMetD, 66/06 - odl. US, 33/07 - ZPNačrt, 57/08 - ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 - ZPNačrt-A, 48/12, 57/12 in 92/13 v nadaljevanju ZVO-1) je vsaka mestna občina dolžna izvesti program varstva okolja. Predhodno je bilo pripravljeno poročilo o stanju okolja. Dne 30.05.2014 je bila v prostorih Mestne občine Koper organizirana 1. delavnica. Na 1. delavnici je bilo obdelano Poročilo o stanju okolja v Mestni občini Koper. Na delavnico je bila povabljena strokovna javnost. V stanju okolja so bile določene gonilne sile (vzroki), pritiski (obremenitve), stanje, vplivi in odzivi v okolju. Določeni so bili tudi ključni okoljski problemi.

Na podlagi ugotovitev je bil izdelan osnutek programa varstva okolja oz. ukrepov za izboljšanje stanja okolja. Program je izdelan za obdobje od 2015 do 2020. Pri izdelavi Občinskega programa varstva okolja smo smiselno upoštevali tudi Priporočila ministra za pripravo občinskih programov varstva okolja (OPVO) (MOP, 2007).

Dne 05.09.2014 je bila v prostorih Mestne občine Koper organizirana 2. delavnica. Na delavnico je bila povabljena strokovna javnost. Na delavnici je bil predstavljen osnutek Občinskega programa varstva okolja v Mestni občini Koper in podan komentar s strani udeležencev. Na podlagi ključnih okoljskih problemov ter intervjujev s posameznimi deležniki strokovne javnosti so bili določeni strateški in okoljski cilji ter posledično ukrepi za izboljšanje stanja okolja v Mesni občini Koper.

V poglavju »Okoljski program« pri ukrepih nismo ponovno navajali ukrepov, ki so že določeni v Lokalnem energetskem konceptu (LEK) Mestne občine Koper (Boson d.o.o., 2013), ki ga je 19.12.2013 na seji potrdil občinski svet Mestne občine Koper. Mnogi ukrepi določeni v LEK so ključnega pomena za uresničitev ciljev določenih z tem Programom varstva okolja.

VIZIJA IN NAČELA

VIZIJA

»MESTNA OBČINA KOPER JE OKOLJSKO ODGOVORNA OBČINA, V KATERI PREBIVALCI, GOSPODARSTVO IN OBISKOVALCI AKTIVNO SKRBIJO ZA OKOLJE, TAKO DA JE OBČINA ZA ZGLED VSEM DRUGIM NA SEVERNEM JADRANU«.

NAČELA

NAČELO TRAJNOSTNEGA RAZVOJA

Občina mora pri sprejemanju politik, strategij, programov, planov, načrtov in splošnih pravnih aktov ter pri izvajanju drugih zadev iz svoje pristojnosti spodbujati takšen gospodarski in socialni razvoj družbe, ki pri zadovoljevanju potreb sedanje generacije upošteva enake možnosti zadovoljevanja potreb prihodnjih in omogoča dolgoročno ohranjanje okolja.

NAČELO CELOVITOSTI

Občina mora pri sprejemanju politik, strategij, programov, planov, načrtov in splošnih pravnih aktov ter pri izvajanju drugih nalog iz svoje pristojnosti upoštevati njihove vplive na okolje tako, da prispevajo k doseganju ciljev varstva okolja. Kot merilo se upoštevajo človekovo zdravje, počutje in kakovost njegovega življenja, varstvo pred okoljskimi nesrečami in zdravje ter počutje drugih živih organizmov.

NAČELO SODELOVANJA

Občina pri sprejemanju politik, strategij, programov, planov, načrtov in splošnih pravnih aktov, ki se nanašajo na varstvo okolja, omogoča sodelovanje povzročiteljev obremenitve, izvajalcev javnih služb varstva okolja in drugih oseb, ki opravljajo dejavnosti varstva okolja, ter javnosti. Občine so med seboj solidarne in sodelujejo pri izvajanju nalog varstva okolja iz svoje pristojnosti, da se zagotovijo okoljsko bolj sprejemljivi, primernejši in ekonomsko učinkovitejši ukrepi varstva okolja.

NAČELO PREVENTIVE

Večina ukrepov na področju varovanja okolja se ukvarja s posledicami napačnih odločitev. Načelo previdnosti želi preprečiti negativne posledice predno se te sploh zgodijo. Mejne vrednosti emisij, standardi kakovosti okolja, pravila ravnanja in drugi ukrepi varstva okolja morajo biti zasnovani, vsak poseg v okolje pa načrtovan in izveden tako, da povzroči čim manjše obremenjevanje okolja. Uporabljajo se najboljše razpoložljive tehnike, dostopne na trgu.

NAČELO PREVIDNOSTI

Načelo previdnosti nam govori, da v primeru, ko niso znana vsa dejstva ali pa ni dosežen konsenz strokovne javnosti se, dejanje ali poseg, ki bi lahko imelo negativne posledice na okolje ne izvede, dokler se ne dokaže drugače. Umeščanje posegov v prostor, uvajanje novih tehnologij, proizvodnih postopkov in izdelkov je dopustno le, če ob upoštevanju stanja znanosti in tehnike ter možnih varstvenih ukrepov ni pričakovati nepredvidljivih škodljivih učinkov na okolje ali zdravje ljudi. Če obstaja možnost nepopravljivega uničenja okolja ali če so ogrožene njegove regeneracijske sposobnosti, pomanjkanje znanstvene zanesljivosti ne sme biti razlog za odlaganje ukrepov.

NAČELO ODGOVORNOSTI POVZROČITELJA,

Povzročitelj obremenitve je odgovoren za odpravo vira čezmernega obremenjevanja okolja in njegovih posledic. Povzročitelj obremenitve je odgovoren za preprečevanje in sanacijo okoljske škode.

NAČELO PLAČILA ZA OBREMENJEVANJE

Povzročitelj obremenitve krije vse stroške predpisanih ukrepov za preprečevanje in zmanjševanje onesnaževanja ter tveganja za okolje, rabo okolja ter odpravo posledic obremenjevanja okolja, vključno s stroški izvedbe preprečevalnih in sanacijskih ukrepov v primeru okoljske škode. Z namenom zmanjševanja obremenjevanja okolja se lahko predpiše okoljsko dajatev zaradi onesnaževanja ali zaradi vsebnosti okolju škodljivih snovi v surovini, polizdelku ali izdelku.

NAČELO SUBSIDIARNEGA UKREPANJA

Država skrbi za odpravo posledic čezmerne obremenitve okolja in krije stroške odprave teh posledic, če jih ni mogoče naprtiti določenim ali določljivim povzročiteljem ali ni pravne podlage za naložitev obveznosti povzročitelju obremenitve ali posledic ni mogoče drugače odpraviti.

Ne glede na to občina skrbi za odpravo posledic čezmerne obremenitve okolja zaradi ravnanja s komunalnimi odpadki in krije stroške odprave teh posledic, če jih ni mogoče naprtiti določenim ali

določljivim povzročiteljem ali ni pravne podlage za naložitev obveznosti povzročitelju obremenitve ali posledic ni mogoče drugače odpraviti. Če se v primeru iz prejšnjih odstavkov povzročitelj ugotovi kasneje, imata država ali občina pravico in dolžnost izterjati vračilo stroškov iz prejšnjih odstavkov.

Načelo subsidiarnega ukrepanja velja za državo tudi, ko je vir obremenjevanja okolja zunaj njenih meja, vprašanja o posledicah čezmerne obremenitve na območju Republike Slovenije pa s tujo državo, v kateri je vir, niso urejena.

NAČELO SPODBUJANJA

Občina v skladu s svojimi pristojnostmi spodbuja dejavnosti varstva okolja, ki preprečujejo ali zmanjšujejo obremenjevanje okolja, in tiste posege v okolje, ki zmanjšujejo porabo snovi in energije ter manj obremenjujejo okolje ali ga omejujejo pod stopnjo dopustnih meja.

Pri določanju spodbud so okolju primernejše naprave, tehnologija, oprema, izdelki in storitve ter dejavnosti deležni večjih ugodnosti od okolju manj primernih.

Občina spodbuja ozaveščanje, informiranje in izobraževanje o varstvu okolja.

NAČELO JAVNOSTI

Okoljski podatki so javni. Vsakdo ima pravico dostopa do okoljskih podatkov skladno z zakonom. Javnost ima pravico sodelovati v postopkih sprejemanja predpisov, politik, strategij, programov, planov in načrtov, ki se nanašajo na varstvo okolja. Javnost ima pravico sodelovati v postopkih izdajanja konkretnih pravnih aktov, ki se nanašajo na posege v okolje.

NAČELO VARSTVA PRAVIC

Za uresničevanje pravice do zdravega življenjskega okolja lahko državljanke ali državljani kot posameznice ali posamezniki ali njihova društva, združenja in organizacije pred sodiščem zahtevajo, da nosilka ali nosilec posega v okolje ustavi poseg, če bi ta povzročil ali povzroča čezmerno obremenitev okolja ali če bi povzročil ali povzroča neposredno nevarnost za življenje ali zdravje ljudi, ali da se mu prepove začeti izvajanje posega v okolje, če je izkazana velika verjetnost, da bi povzročil takšne posledice.

NAČELO DOPUSTNOSTI POSEGOV V OKOLJE

Poseg v okolje je dopusten le, če ne povzroča čezmerne obremenitve.

Za posebno rabo naravnih dobrin je treba pridobiti pravico skladno z določbami zakonov, ki urejajo njihovo rabo.

NAČELO EKOLOŠKE FUNKCIJE LASTNINE

Pri uživanju lastninske pravice ali pravice splošne ali posebne rabe naravnih dobrin je treba zaradi upoštevanja ekološke funkcije lastnine zagotoviti ohranjanje in izboljševanje kakovosti okolja, ohranjanje naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti.

Naravno javno dobro se lahko rabi le tako, da ni ogroženo okolje ali njegov del, ki ima status naravnega javnega dobra, in ni izključena njegova naravna vloga.

Zaradi ohranjanja narave in izboljšanja kakovosti človekovega življenja se za naravne dobrine, ki so določena kot ekološko pomembna območja ali naravne vrednote, lahko določi poseben režim uživanja lastnine, drugih pravic rabe ali opravljanja dejavnosti.

POVZETEK STANJA OKOLJA IN OCENA TRENDOV

POSELITEV IN PREBIVALSTVO

- V MOK je v začetku leta 2014 živelo 54.421 prebivalcev. Od leta 2000 do 2014 se je število prebivalcev povečalo za 6176 prebivalcev oz. 11,5 %.
- Prebivalstvo mesta Koper ne narašča tako hitro kot prebivalstvo MOK. Najbolj intenzivno rastejo t.i. primestna naselja med 200-5000 prebivalcev (izrazita rast v smeri Prade – Pobegi - Sv. Anton).
- Število prebivalcev se je v obdobju 2008-2013 manjšalo samo v naseljih, ki imajo manj kot 200 prebivalcev.

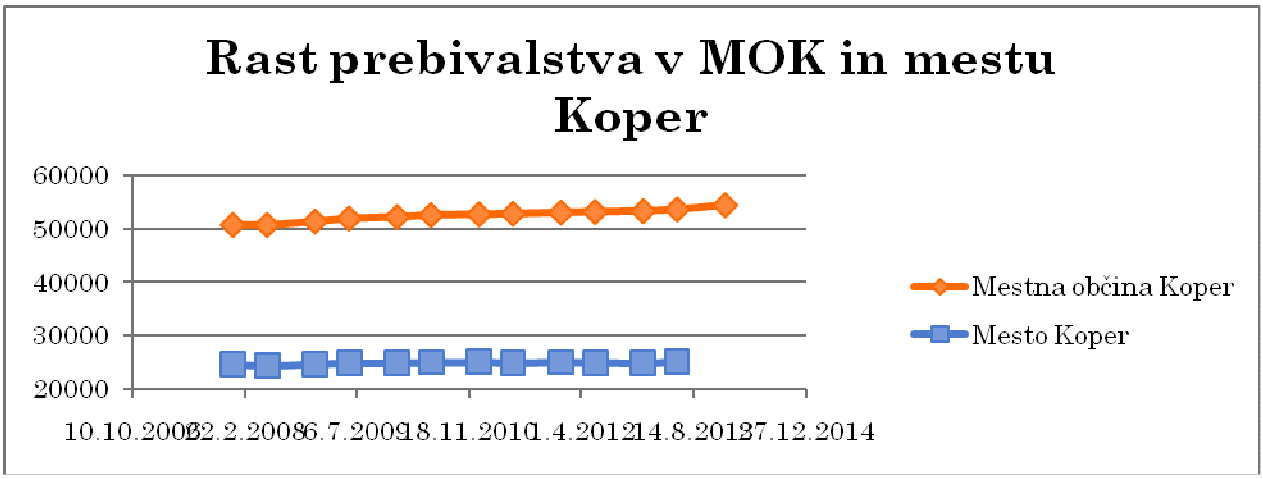

Slika 1: Rast prebivalstva v MOK in mestu Koper (vir: SURS, 2014, lastno delo)

- Za MOK je značilna visoka gostota poselitve, ki je v letu 2013 znašala 172,4 preb./ km2 kar je nad slovenskim povprečjem (101,6 preb./ km2).
- Skupno šteje MOK 105 naselij. Večina prebivalstva (69 %) živi v naseljih večjih kot 1000 prebivalcev. Le 1,1 % vsega prebivalstva živi v naseljih velikosti do 50 prebivalcev.
- OCENA TRENDA: Nadaljeval se bo trend rasti prebivalstva in sub-urbanizacije (krepitev naselij v neposredni okolici Kopra).

GOSPODARSKE DEJAVNOSTI

- Viden je vpliv gospodarske krize. Po izkazani neto čisti izgubi je obalno kraška regija je na prvem mestu med 12 slovenskimi regijami.
- Industrija ima relativno majhen pomen v lokalnem gospodarstvu. Večjo veljavo imajo storitve, ki so v zadnjih letih v porastu.

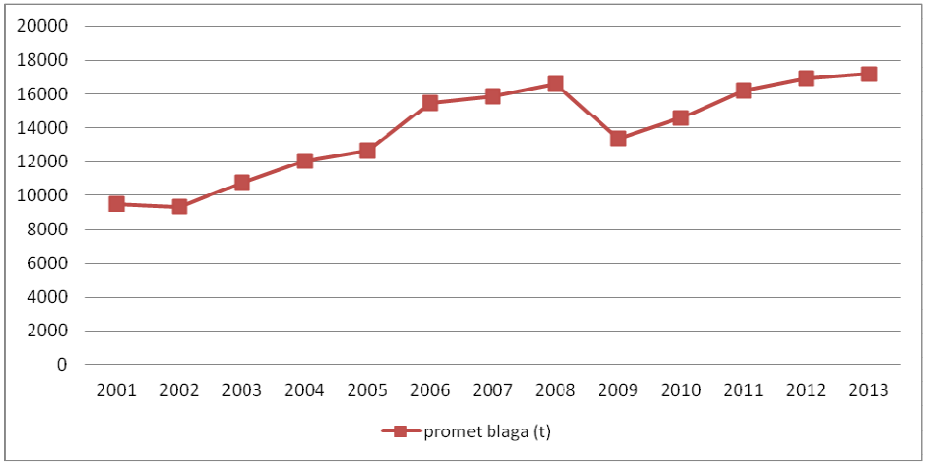

Slika 2: Pristaniški promet blaga (SURS, 2014)

- Izstopa Luka Koper, ki prinaša pozitivne gospodarske učinke tako občini kot regiji in državi. Količina pretovorjenega blaga se povečuje.
- V obdobju 2008-2012 se je število podjetij povečalo, velikost le teh pa se je v povprečju zmanjšala (število zaposlenih na podjetje). Prihodki na podjetje in na zaposlenega so po letu 2009 v počasnem porastu. Število zaposlenih pa se je zmanjšalo.

Tabela 1: Število podjetij v MOK, število zaposlenih in ustvarjen prihodek v obdobju 2008-2012 (SURS, 2014)

	2008	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**
Število podjetij	4936	5190	5318	5513	5414
Število oseb, ki delajo	23541	23574	22610	22463	22079
Število oseb, ki delajo, na podjetje	4,77	4,54	4,25	4,07	4,08
Prihodek (1000 €)	3868735	3107323	3312343	3437531	3396082
Prihodek na podjetje (1000 €)	783,78	598,71	622,85	623,53	627,28
Prihodek na zaposlenega (1000 €)	164,34	131,81	146,50	153,03	153,81

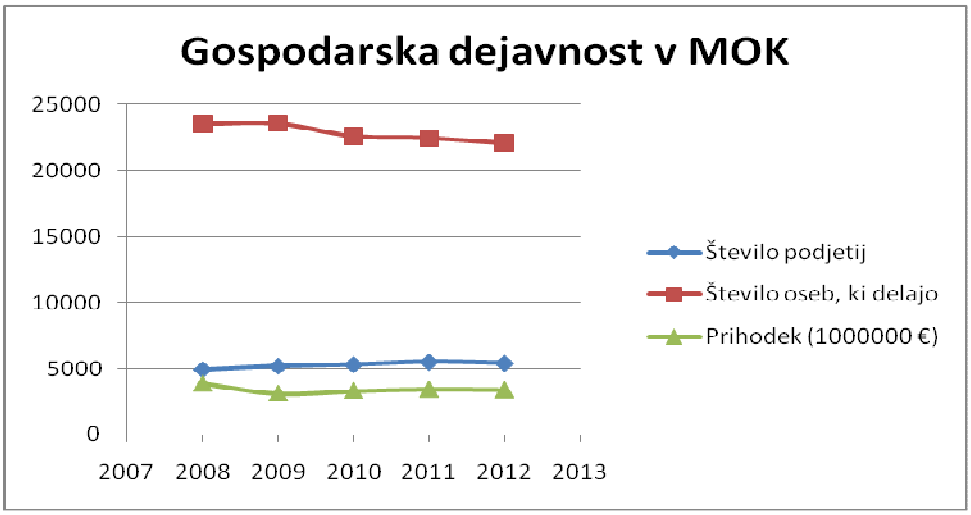

Slika 3: Gospodarska dejavnost v MOK (SURS, 2014)

- V Mestni občini Koper je predvsem zaradi razvoja drugih gospodarskih panog, razvoj turizma počasi napredoval. Zato se MOK še do nedavnega ni uvrščala med tipične turistične občine. S pridobitvijo - ladijskim potniškim terminalom v Luki Koper, ki je začel delovati dela 2005, se je začela prebujati turistična ponudba mesta. Poleg tega je prišlo je do prenov hotelskih objektov, ureditev mestnih ulic in promenad, gradnje vodnega parka, bazenov itd. Število prihodov in nočitev turistov se povečuje, le te lahko v zadnjem obdobju primerjamo celo s sosednjo občino Izola.
- OCENA TRENDA: Nadaljnja krepitev turizma in storitvenega sektorja.

KMETIJSTVO

- Obseg kmetijske dejavnosti se je v obdobju 2000 - 2010 zmanjšal. Število kmetijski gospodarstev se je zmanjšalo za 18 %. Površine aktivnih kmetijskih zemljišč so se zmanjšale za kar 42% (predvsem travniki). Število glav velike živine na kmetijah se je zmanjšalo za 21%.
- Aktivne kmetijske površine pokrivajo 26,3 % MOK.

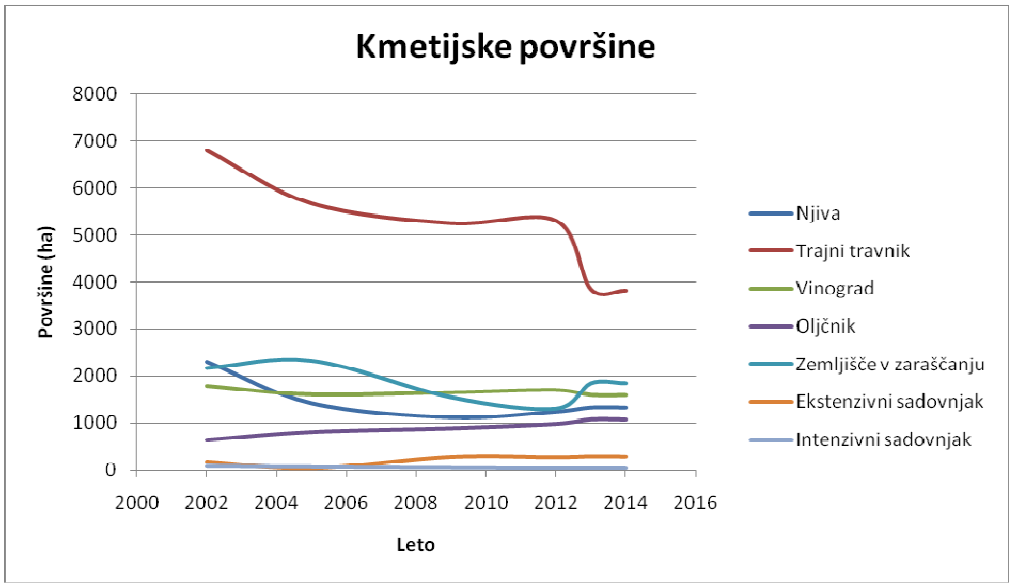

Slika 4: Raba kmetijskih zemljišč v MOK 2002-2014 (lastni izračun po podatkih MKO)

- Za kmetijstvo v MOK je značilna majhna povprečna družinska kmetija, saj je od slovenskega povprečja skoraj za polovico manjša.
- Če primerjamo delež ekoloških kmetij v Sloveniji in Slovenski Istri, ugotovimo, da znaša ta delež v Sloveniji 4,8% v Slovenski Istri pa 2,3%. Medtem, ko je delež ekoloških kmetijskih obdelovalnih površin nekoliko višji v Slovenski Istri (6,5%), kot v Sloveniji (6,1%).
- Najpomembnejša kmetijska dejavnost v občini je vinogradništvo, ki pa je z vidika obremenjevanja okolja bolj neugodna zaradi velike porabe fitofarmacevtskih sredstev.
- V zadnjih letih so v porastu tudi oljčniki.
- OCENA TRENDA: Upočasnitev zaraščanja kmetijskih zemljišč, povečanje oljčnikov in ostalega primorskega sadja. Naraščanje ekološkega kmetijstva.

PROMET

- Luka Koper je ena od ključnih logističnih vstopno-izstopnih točk tovornega prometa v državi. V zadnjem desetletju se je pristaniški promet blaga povečal za 37% in znaša 17,2 mio ton letno.
- PLDP (povprečni letni dnevni promet) se je na državnih cestah v obdobju 2007-2013 povečal. V letu 2013 je bil najbolj obremenjen avtocestni odsek Bertoki – Koper (Škocjan) s povprečnim letnim dnevnim prometom 52.828 vozil ter Sermin – Bertoki – 40.500 vozil.
- V prometu je opaziti vpliv turističnih tokov (vikend in poletna sezona).

- Železniško omrežje je glede na lokacijo in strateško pomembno pozicijo mestne občine Koper slabo razvito. Večinoma po njej poteka tovorni promet v povezavi z Luko Koper. S povečevanjem pretovora v Luki se posledično povečuje tudi tovorni železniški promet.
- Avtobusni potniški promet obratuje na osmih linijah, in je zaradi razgibanosti terena edini ustrezen javni potniški promet. Vendar kljub temu še vedno popolnoma prevladuje individualni promet nad javnim. Ne glede na to je opazen izrazit trend naraščanja javnega potniškega prometa.
- Letalski linijski promet v MOK je vezan na letališče v Portorožu in v sosednji Italiji ter na centralno letališče v Ljubljani.
- OCENA TRENDA: Nadaljnjo naraščanje cestnega,železniškega in pomorskega prometa predvsem na račun mednarodnih prometnih tokov. Pričakovano delno umirjanje lokalnega individualnega motoriziranega prometa na račun povečanja števila prepeljanih potnikov v mestnem potniškem prometu.

RABA IN PRETVORBA ENERGIJE

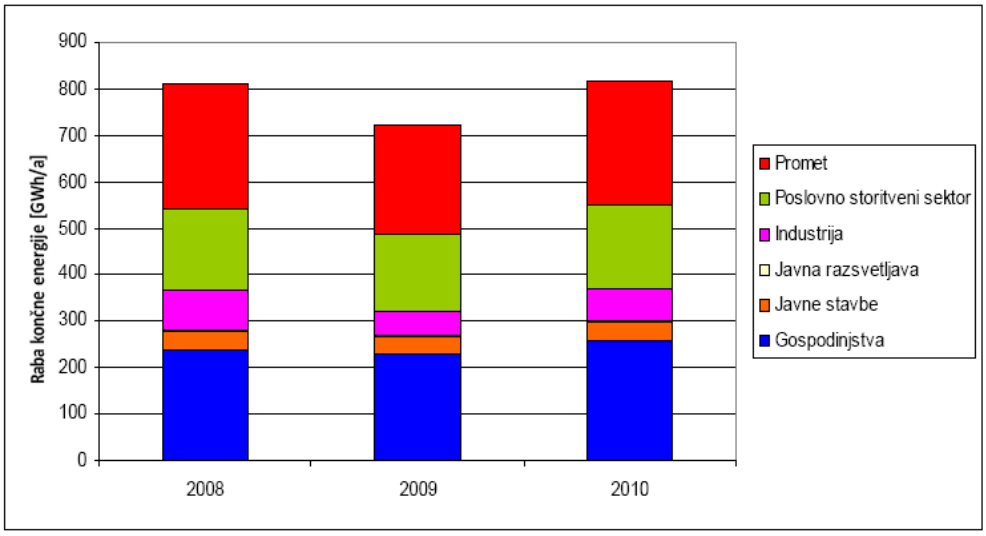

Slika 5: Raba končne energije v MOK po sektorjih (LEK MOK, Boson 2011)

- Raba končne energije na prebivalca MOK je v letu 2010 znašala 15,6 MWh, kar je pod slovenskim povprečjem. Potrebna primarna energija na prebivalca je bila v letu 2010 25,7 MWh/preb, kar je rahlo pod povprečjem Slovenije kjer je potreba 28,3 MWh/preb.
- Raba končne energije v MOK se je v obdobju 2008 - 2010 rahlo povečala in sicer za 0,25 %.
- Najpomembnejši energent je električna energija z 39 % deležem, sledijo tekoča goriva (bencin, nafta) z 32 % deležem in ekstra lahko kurilno olje s 17% deležem v rabi končne energije.
- Največji delež pri rabi končne energije pripada gospodinjstvom. Zaradi rabe električne energije tudi za ogrevanje in hlajenje, znaša specifična raba 60 kWh/m2/a (Normatiiv URE 2008 določa

40kWh/m2/a). Specifična raba toplote znaša 91,7 kWh/m2/a (Normativ URE 2008 določa 50 kWh/m2). Še vedno je zaznati visok delež rabe ELKO za ogrevanje v gospodinjstvih (46%).

- Raba energije v prometu se je v času krize (2008) nekoliko zmanjšala, a je pričakovati ponoven porast.
- Skupne kotlovnice oskrbujejo 2,718 stanovanj (11 % vseh stanovanj v MOK) ter 129 podjetij, eno osnovno šolo in en vrtec.
- V MOK ni daljinskih sistemov za ogrevanje in hlajenje. Prav tako ni plinovodnega omrežja, ki pa je v fazi načrtovanja.
- Za MOK je značilen razmeroma visok delež obnovljivih virov energije v končni rabi, ki znaša 21,4% pri čemer prevladuje električna energija iz OVE, sledi ogrevanje (trda goriva).
- Skupaj znaša moč vseh sončnih elektrarn v MOK 3,45 MW.
- OCENA TRENDA: Naraščanje porabe električne energije. Naraščanje porabe trdih goriv na podeželju in zmanjšanje rabe ELKO. Počasno naraščanje porabe tekočih goriv v prometu.

RABA NARAVNIH VIROV

- Za MOK je značilno stalno povečevanje pozidanosti prostora, ki pa se je po letu 2007 upočasnilo. V 2014 je bilo pozidane 8,5 % površin MOK (2002 je bilo pozidanih površin 6,9%).

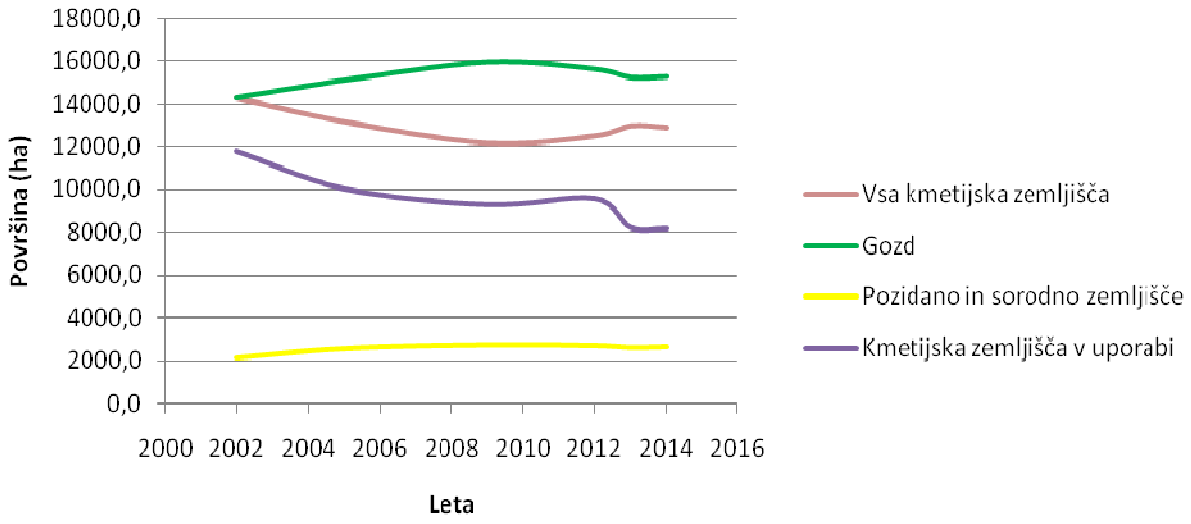

Slika 6: Površina stavbnih, gozdnih in kmetijskih zemljišč v MOK 2002-2014 (lastni izračun po podatkih MKO)

- Vodonosniki Rižane predstavljajo skoraj edini naravni vir pitne vode s katerim se oskrbuje širša regija vključno z MOK. Za vodonosnik je značilno pomanjkanje vode v času suše. Še posebej je problematično sovpadanje suše s časom turistične sezone, ko se dodatno poveča pritisk na

vodovodno omrežje, takrat se poraba vode praktično podvoji. Dolgoročno poraba vode v zadnjih 15 letih ne narašča. Pritisk na vodni vir se zmanjšuje tudi s prenovo vodovodnega omrežja in zmanjševanja vodnih izgub. Na vodovarstvenem območju se nahaja več divjih odlagališč, ki predstavljajo potencialno grožnjo za vodonosnik.

- OCENA TRENDA: Upočasnjeno naraščanje pozidanosti prostora. Stabilizacija oz. počasno naraščanje rabe pitne vode (povečevanje št. prebivalstva in turistov).

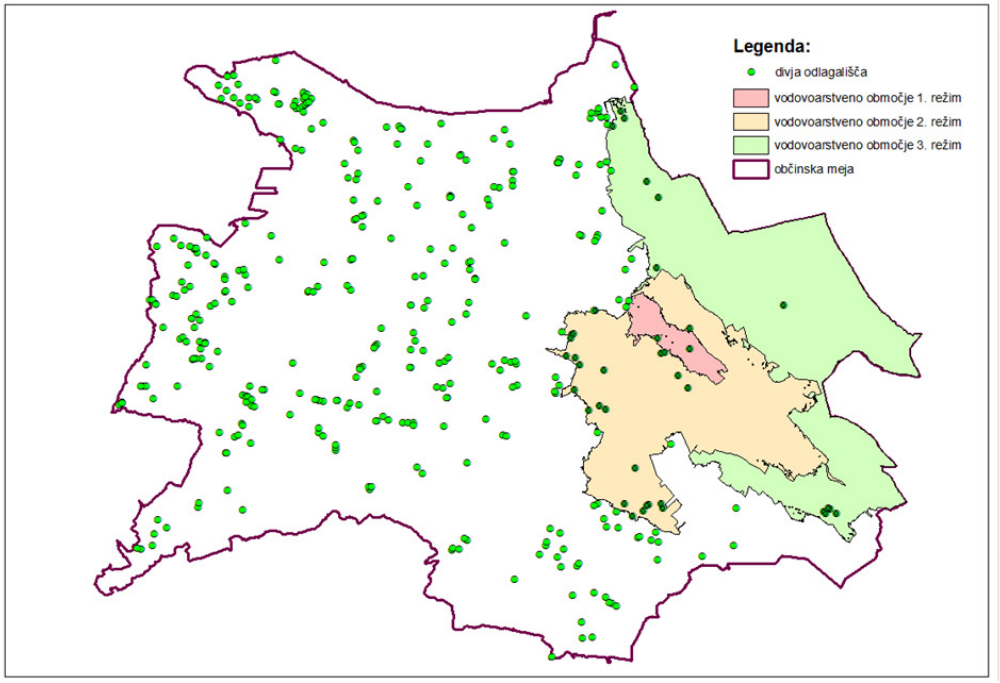

Slika 7: Register divjih odlagališč na vodovarstvenem območju (Register divjih odlagališč http://register.ocistimo.si)

EMISIJE V OKOLJE

- Skupne emisije CO2 v MOK so v letu 2010 znašale 301.327 t CO2 oz. 5,77 t na prebivalca letno. Kar je pod Slovenskim povprečjem, ki je znašal v 2010 8,1 t/prebivalca neposrednih emisij CO2 v zrak.

- Glavni viri emisij CO2 v MOK so v približno enakem delu poslovno storitveni sektor, gospodinjstva in promet. V letu 2010 je največ emisij CO2 proizvedel poslovno storitveni sektor in sicer z rabo električne energije. Z nekoliko manj emisij sledi gospodinjski sektor, prav tako z rabo električne energije ter promet, kjer pa so glavni energenti tekoča goriva (bencin, dizel).

- V MOK se nahaja ČN za skupno 87.030 PE (od tega je 27.000 PE namenjeno za občino Izolo). Letna količina prečiščene odpadne vode znaša 5.943.302 m3. Povprečna učinkovitost čiščenja KPK znaša 91,4 %. Največja ČN (CČN Koper) ima terciarno stopnjo čiščenja. Kapacitete ČN so zadostne tudi za v prihodnje. Večji del (99,7 %) emisij v vode iz industrije se prečisti na CČN.

- Na območju MOK je bilo dne 31.08.2014 5178 objektov, ki niso bili priključeni javno kanalizacijsko omrežje. Od tega je bilo registriranih 4341 greznic, 82 priključkov na MČN, ostalo so bili neurejeni oz. nedostopni priključki.
- OCENA TRENDA: Porast emisij v vode zaradi rasti prebivalstva in v zrak zaradi rasti prometa.

Tabela 2: Emisije CO_2 za posamezne sektorje v MOK leta 2010 (LEK MOK, 2013)

Sektor	Emisije (t CO_2)
Gospodinjstva	80.580
Javne stavbe	17.696
Javna razsvetljava	2.723
Industrija	38.448
Poslovno storitveni sektor	82.611
Promet	79.269
Skupaj	301.327

ODPADKI

- Količine zbranih in odloženih odpadkov v MOK se v zadnjih letih (2010 - 2012) zmanjšujejo. Zmanjšuje se delež odloženih odpadkov to je tistih odpadkov, ki ostanejo po reciklaži in kompostiranju. Delež odloženih odpadkov je še v 2010 znašal 91,0 % v letu 2012 pa le 56,4 % (43,6 % ločenih odpadkov). Ne glede na to je v MOK proizvedenih več odpadkov na prebivalca v primerjavi s slovenskim povprečjem, ravno tako je od povprečja večji delež odpadkov, ki končajo na deponiji. Določen del k statistiki o kilogramih odpadkov na prebivalca prispevajo tudi turisti.
- Problem je pomanjkanje lastnega centra ravnanja z odpadki in veliko število divjih odlagališč.
- OCENA TRENDA: Postopno zmanjšanje količine zbranih in odloženih odpadkov.

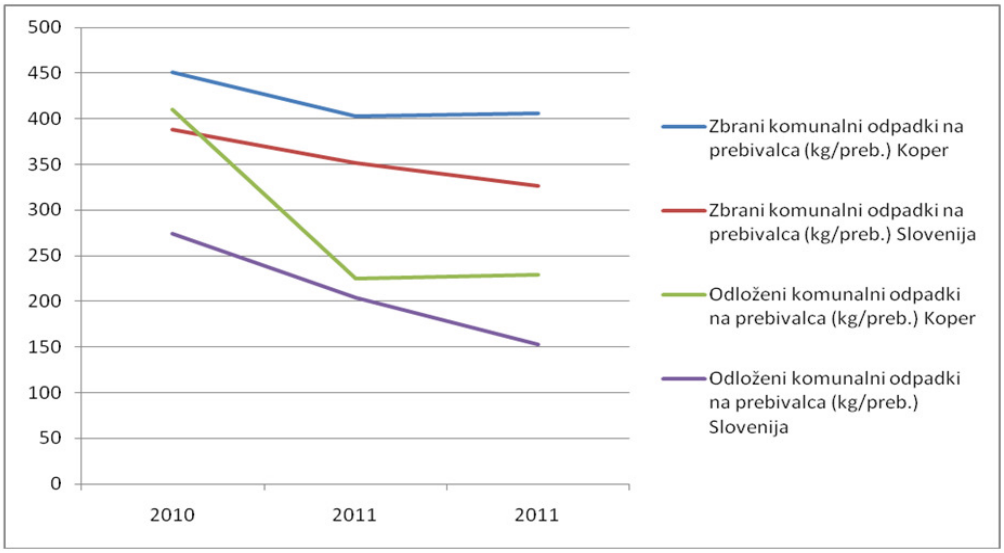

Slika 8: Zbrani in odloženi komunalni odpadki na prebivalca v Kopru in Sloveniji v letih 2010-2012 (vir: SURS)

ONESNAŽENJE ZRAKA

- Mestna občina Koper spada med bolj obremenjena območja z **ozonom** v Sloveniji, saj so bile v letu 2012 prekoračene opozorilne in ciljne vrednosti koncentracij ozona.
- Trendi naraščanja koncentracij ozona so za obdobje 2009-2012 značilni za vsa merilna mesta v Sloveniji.
- V MOK so koncentracije **PM_{10}** med najnižjimi v primerjavi z ostalo Slovenijo.
- Onesnaženost z **NO_2** ne presega mejnih vrednosti in je v primerjavi z Slovenijo relativno nizka.
- Onesnaženost zraka z ostalimi onesnaževali ni znana, saj se stalne meritve ne izvajajo. Izredne meritve onesnaženosti zraka v Lovranu nad Ankaranom v obdobju maj 2007 - junij 2008 so pokazale, da mejne vrednosti za ostala onesnažila niso presežene.
- OCENA TRENDA: Naraščanje koncentracij ozona zaradi povečanja prometa.

STANJE VODA

- Reki Rižana in Dragonja na odseku Krkavče -Podkaštel, in potoka Badaševica in Drnica so razvrščeni v **zmeren** ekološki razred (modulu saprobnosti - organsko onesnaženje in trofičnosti - onesnaženje s hranili).

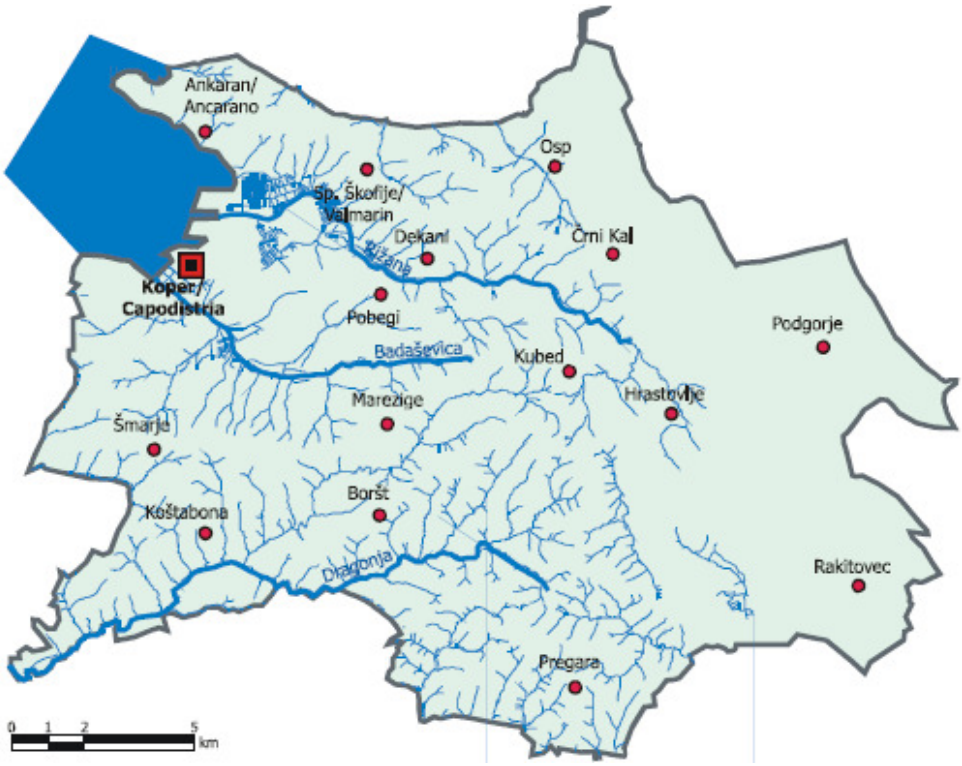

Slika 9: Mreža vodotokov v Mestni občini Kober (Atlas okolja, 2014)

- Kemijsko stanje površinskih voda je bilo v letu 2012 ocenjeno kot **dobro**.
- Ekološko stanje morja je bilo v 2012 ocenjeno kot **zelo dobro** na podlagi fitoplanktona in makroalg. Z bertoškimi nevretenčarji pa je bilo ocenjeno dobro ekološko stanje. Na podlagi posebnih onesnaževal je bilo ocenjeno dobro ekološko stanje.
- Analize kovin v morju ustrezajo kriterijem **dobrega** kemijskega stanja. Celokupno pa ostaja kemijsko stanje morja **slabo** zaradi tributilkositrovih (**TBT**) spojin v vodi (v obdobju 2009-2011) .
- Kakovost kopalnih voda je **zelo dobra**. Kar 18 od 19 jih je ustrezalo strožjim, priporočenim zahtevam. V edini neskladni kopalni vodi na morju je bila povišana vrednost koliformnih bakterij fekalnega izvora, pred kopalno sezono.
- Kemijsko stanje podzemnih voda je za vse parametre **dobro**. Med vsemi parametri onesnaženja ima najvišjo vrednost parameter »vsota pesticidov«, ki pa je še vedno pod mejnimi vrednostmi.

- Kakovost pitne vode je bila **dobra**. V letu 2012 je bilo 99,55% odvzetih vzorcev skladnih z določili Pravilnika o pitni vodi.
- OCENA TRENDA: Postopno izboljšanje kakovosti vode zaradi izgradnje MČN ter dograditve kanalizacijskega sistema.

ONESNAŽENJE TAL

- Tla v MOK so glede na Raziskavo onesnaženosti tal v Sloveniji onesnažena. Izstopa vsebnost **niklja**, ki pogosto presega mejno ali celo opozorilno vrednost. Nikelj je naravno prisoten v flišu.
- Zaradi značilne rabe prostora oziroma dejavnosti – vinogradništvo je opaziti pogosto prekoračeno mejno ali celo opozorilno vrednost **bakra**. Mestoma je tudi presežena mejna vrednost za **DDT** ter njihovih derivatov kot posledica uporabe fitofarmacevtskih sredstev.
- V površinskem sedimentu in v prašnih delcih so bile med drugim odkrite povišane vsebnosti **bakra, kroma in kobalta**, kar je lahko posledica industrije in prometa.
- OCENA TRENDA: Vir onesnaženja tal ni jasno določen. Ni možno predvideti trenda.

NARAVA

- Skupno znašajo v MOK območja naravnih vrednot, ekološko pomembnih območij ter Natura 2000 območij 20.943 ha, kar predstavlja 67,3 % površine MOK. Samo z NV ter Natura 2000 območji pa je pokritih 15.278 ha oz 49,1 % površine občine. Območja se v veliki meri prekrivajo.
- Navkljub velikemu deležu površin pokritih z Natura 2000, EPO in naravnimi vrednotami se v MOK nahajajo le tri zavarovana območja narave (Škocjanski zatok, Debeli rtič in Slavnik).
- V MOK je bilo leta 1994 predlaganih 17 zavarovanih območij narave, ki pa do sedaj niso bili realizirani. Na teh območjih je predvsem problem odsotnost varstvenih ukrepov in upravljanja.

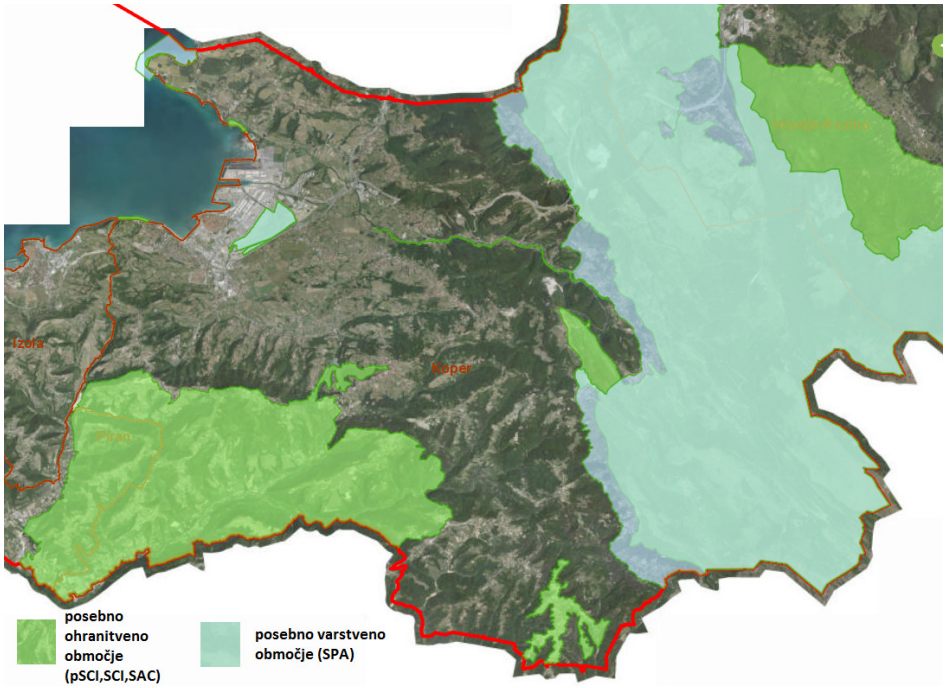

Slika 10: Območje Nature 2000 v MOK (Naravovarstveni-atlas, 2014)

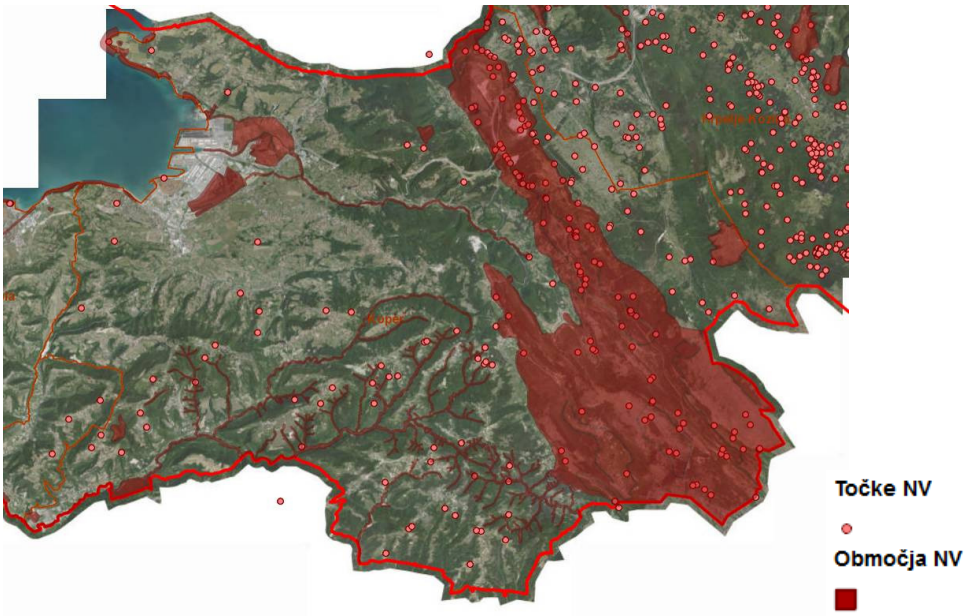

Slika 11: Območja naravnih vrednot (območja in točke) v MOK (Naravovarstveni- atlas, 2014)

- Živalstvo in rastlinstvo je v MOK izredno pestro. K temu prispevajo predvsem specifične podnebne razmere in raznoliki habitati.
- V slovenskem morju se stalno ali občasno pojavlja približno 1.800 različnih rastlinskih in živalskih vrst, kar pomeni da na vsega skupaj 200 km^2, živi kar 0,8 % odstotkov vseh znanih morskih vrst.

- Območje kraških travnikov je ogroženo predvsem zaradi opuščanja tradicionalne paše, infrastrukturnih posegov (avtocesta) in pa tudi rekreacije (plezanje, pohodništvo, letenje s športnimi letali, vožnja z motorji in štirikolesniki).
- Podobno je na območju Dragonje, kjer območje Nature 2000 ogrožajo predvsem odsotnost strategije rabe in namembnosti, zaraščanje kmetijskih površin na eni strani ter intenzifikacija le teh na drugi (oljčniki, vinogradi). Vpliv ima tudi rekreacija (predvsem z motornimi vozili), manjši posegi v vodna telesa in novogradnje.
- Območje Škocjanskega zatoka je glede na obdobje pred sanacijo 2007 v dobrem stanju ogrožajo ga še predvsem hrup in svetlobno onesnaženje, neurejene meteorne in odpadne vode ter območja vrtičkov neposredno ob "Jezercu" predelu za gnezdilce na območju naravnega rezervata.
- Ribištvo je v upadanju in predstavlja le manjšo nevarnosti za obstoječe vrste (predvsem za morske želve, ki se zapletajo v stoječe mreže).
- Problematična je širitev invazivnih vrst: veliki pajesen in robinija (Osapska stena).
- OCENA TRENDA: Ohranjanje obstoječega stanja. Nevarnost širitve invazivnih vrst.

ZDRAVJE LJUDI

- Prebivalci MOK so v obdobju do 2011 povprečno umirali pogosteje zaradi pljučnega raka, kronične obstruktivne bolezni pljuč, duševnih in vedenjskih motenj, sladkorne bolezni, raka materničnega vratu in zlorabe drog. Umrljivost zaradi ostalih bolezni je bila enaka kot je slovensko povprečje. Bolezni raka, bolezni prebavil in dihal so bile v obdobju 2006 – 2012 v porastu.
- Za MOK je značilna nad-povprečna starost prebivalstva. V kombinaciji z vročimi poletji in trendom naraščanja temperatur so problematični vplivi vročinskih valov na starejše prebivalstvo v MOK.
- Število izdanih receptov v letu 2009 je bilo na Obalno-krški regiji pod slovenskim povprečjem. Število bolnišničnih obravnav je bilo rahlo nad slovenskim povprečjem.
- OCENA TRENDA: Ni možno podati ocene.

KLJUČNI OKOLJSKI PROBLEM V MESTNI OBČINI KOPER

Ključni okoljski problemi	Gonilna sila	Vzrok – pritisk / obremenitev	Odziv	Kazalci spremljanja	Začetno stanje kazalca	Mejne vrednosti kazalca
Onesnaženost zraka z ozonom (presežene mejne vrednosti). Koncentracije so med najvišjimi v primerjavo z ostalimi mesti v Sloveniji.	Promet Gospodinjstva (mala kurišča) Industrijske kotlovnice Zaznati je povišanje vrednosti NOx pri vetru iz severnega kvadranta, kar pomeni vpliv emisij iz širšega območja Trsta.	Emisije v zrak (NOx, NMVOC): 780 t NOx v letu 2006 970 t NOx v letu 2006 (ARSO, 2009) Emisije so podane za upravno enoto Koper	Priprave za priključevanje na plinovodno omrežje in povečanje deleža uporabe zemeljskega plina za ogrevanje objektov.	Največje urne koncentracije O_3 Število dni s preseženo ciljno vrednostjo ozona v koledarskem letu.	199 µg/m^3 leta 2012 3 x v letu 2009 13 x v letu 2012 22 x v letu 2013	Opozorilna vrednost za ozon je 180 µg O_3/m^3 za enourno povprečje Ciljna vrednost je največja dnevna 8 urna srednja vrednost, ki znaša 120 µg/m3 in ne sme biti presežena več kot 25 dni v letu

Ključni okoljski problemi	Gonilna sila	Vzrok – pritisk / obremenitev	Odziv	Kazalci spremljanja	Začetno stanje kazalca	Mejne vrednosti kazalca
Onesnaženost tal s težkimi kovinami in pesticidi	Industrija, Kmetijstvo (vinogradništvo in poljedelstvo)	Nikelj je naravno prisoten v tleh (flišu). Vsebnost bakra v tleh je povezana predvsem z vinogradništvom in delno poljedelstvom. Prav tako ostala FFS. Težke kovine baker, krom in kobalt pa so predvsem posledica emisij prašnih delcev iz industrije in logistike. Količine emisij niso znane.	Ekološko kmetijstvo (do 6,5 % kmetijskih površin)	Koncentracija težkih kovin in pesticidov v tleh	Navedene so povprečne vrednost v MOK iz ROTS: Ni: 86,4 mg/kg Co: 20,4 mg/kg Cr: 71,4 mg/kg Cu: 66,3 mg/kg DDT: 0,429 mg/kg	MV za Ni: 50 mg/kg OV za Ni: 70 mg/kg KV za Ni: 210 mg/kg MV za Co: 20 mg/kg OV za Co: 50 mg/kg KV za Co: 240 mg/kg MV za Cr: 100 mg/kg OV za Cr: 150 mg/kg KV za Cr: 380 mg/kg MV za Cu: 60 mg/kg OV za Cu: 100 mg/kg KV za Cu: 300 mg/kg MV za DDT: 0,1mg/kg OV za DDT: 2 mg/kg

Ključni okoljski problemi	Gonilna sila	Vzrok – pritisk / obremenitev	Odziv	Kazalci spremljanja	Začetno stanje kazalca	Mejne vrednosti kazalca
Onesnaženost zraka s prašnimi delci - PM_{10}	Približno enako so prispevali: poslovno storitveni sektor, gospodinjstva in promet. Bistveno manj pa industrija in javne ustanove. Pretovor razsutega tovora v Luki Koper.	Emisije PM 10 v zrak: 164 t (leto 2006)	Priprave za priključevanje na plinovodno omrežje in povečanje deleža uporabe zemeljskega plina za ogrevanje objektov. Javni prevoz, izposoja koles. Ukrepi za preprečevanje prašenja iz deponij premoga in železove rude v Luki Koper.	Povprečna letna koncentracija PM_{10} Letno število prekoračitev mejnih dnevnih koncentracij za PM_{10}	31 µg/m^3 (leto 2006) 24 µg/m^3 (leto 2012) 23 x leta 2012 V obdobju 2006-2012 ni bila presežena nobena letna vrednost koncentracije PM10 v MOK. Na splošno je obremenjenost s PM10 v primerjavi s ostalim delom RS nizka. Viden je trend upadanja koncentracije PM10.	Letna mejna koncentracija PM_{10}: 40 µg/m^3 Dnevna mejna koncentracija PM_{10}: 50 µg/m^3(dovoljeno preseganje 35-krat v koledarskem letu)

Ključni okoljski problemi	Gonilna sila	Vzrok – pritisk / obremenitev	Odziv	Kazalci spremljanja	Začetno stanje kazalca	Mejne vrednosti kazalca
Zmerno ekološko stanje površinskih voda – Dragonja, Rižana in Badaševica	Komunalne odpadne vode Kmetijstvo	Emisije organskih snovi (BPK5 in KPK) in emisije hranil (N in P). Preračunano iz kapacitet ČN v PE in učinek čiščenja znašajo emisije BPK5 ca 160 ton ter emisij KPK ca 330 ton letno. Iz KČN Koper (98,5 % vseh odpadnih voda iz ČN v MOK) so znašale emisije 659 ton, za celokupni dušik in 139 ton za celokupni fosfor. Št. neurejenih iztokov (greznice in neposredni iztoki v okolje) iz stanovanjskih objektov: 4464.	Izgradnja čistilnih naprav.	Državni monitoring (ARSO) – ekološkega stanja voda.	Zmerno ekološko stanje (modul saprobnost in trofičnost)	Petstopenjska lestvica – zelo dobro, dobro, zmerno, slabo in zelo slabo ekološko stanje.

Ključni okoljski problemi	Gonilna sila	Vzrok – pritisk / obremenitev	Odziv	Kazalci spremljanja	Začetno stanje kazalca	Mejne vrednosti kazalca
Zmerna onesnaženost morja z aromatskimi ogljikovodiki in tributilkositrovimi spojinami (TBT)	Promet (pomorski in kopenski) Gospodinjstva Industrija	Pristaniški promet, marina z izpusti naftnih derivatov Emisije odpadnih voda in onesnaženega zraka iz urbanih območij. Industrijske vode: 7,8 kg celotnih ogljikovodikov v letu 2012 TBT se uporablja kot biocid za zaščito ladij proti preraščanju z algami ter v industriji. Uporaba TBT na ladjah je od leta 2003 prepovedna, vendar meritve kažejo na sveže onesnaženje.	Izgradnja čistilnih naprav.	Koncentracija alifatskih (AH) in policikličnimi (PAH) aromatskimi ogljikovodiki	Koncentracija AH 1078-2995 ng/g (l. 2012) Koncentracija PAH 516 – 657 ng/g (l. 2012) Zmerno stanje po barcelonski konvenciji Povprečne koncentracije v vodi se gibljejo od 0,8 - 1 ng TBT/L, največje koncentracije pa okoli 3 ng TBT/L. (podatki za leto 2008-2011)	Mejna vrednost za aromatične ogljikovodike ni določena. Standard za povprečno letno koncentracijo TBT znaša (0,2 ng TBT/L) , največja dovoljena koncentracija v vodi (1,5 ng TBT/L).

Ključni okoljski problemi	Gonilna sila	Vzrok – pritisk / obremenitev	Odziv	Kazalci spremljanja	Začetno stanje kazalca	Mejne vrednosti kazalca
Obremenjenost prebivalstva s hrupom	Promet Industrija Turizem	Vir hrupa: Državne ceste Luka Koper Prireditveni prostori	Protihrupne ograje na AC in preplastitve asfalta v Luki Koper ter prestavitev hrupnih starejših mostnih dvigal proč od naselja. Časovna omejitev prireditev.	Število stanovanjskih objektov s preseženimi mejnimi in kritičnimi vrednostmi Število prebivalcev v območju preseganja mejnih in kritičnih vrednosti	Število objektov s preseženimi mejnimi vrednostmi: 754 (5,6%) Število objektov s preseženimi kritičnimi vrednostmi: 49 (0,4 %) Število prebivalcev s preseženimi mejnimi vrednostmi: 2715 (5,4%) Število prebivalcev s preseženimi kritičnimi vrednostmi: 126 (0,3 %)	Mejne vrednosti L_{dvn}: - 55 dB(A) (II. območje), - 60 dB(A) (III. območje). Mejne vrednosti $L_{noč}$: - 45 dB(A) (II. območje), - 50 (III. območje). Kritične vrednosti L_{dvn}: - 63 dB(A) (II. območje), - 69 dB(A) (III. območje). Kritične vrednosti $L_{noč}$: - 53 dB(A) (II. območje), - 59 dB(A) (III. območje).

Ključni okoljski problemi	Gonilna sila	Vzrok – pritisk / obremenitev	Odziv	Kazalci spremljanja	Začetno stanje kazalca	Mejne vrednosti kazalca
Obremenjevanje okolja z odpadki	Gospodinjstva Gospodarstvo Turizem	Večja količina nastalih in odloženih odpadkov. Pomanjkanje lastnega odlagališča. Dolga transportna pot do odlagališča. Divja odlagališča	Ločeno zbiranje odpadkov	Letna količina zbranih komunalnih odpadkov na prebivalca Delež odloženih odpadkov Delež ločenih odpadkov	406,4 kg/prebivalca (l. 2012) 56,4 % (l. 2012) 43,6 % (l. 2012)	Mejne vrednosti niso predpisane. Na tem mestu za primerjavo navajamo slovensko povprečje, kot je razvidno iz SURS. Letna količina zbranih komunalnih odpadkov na prebivalca v SLO: 326,7 kg (l. 2012) Delež odloženih odpadkov v SLO: 46,9 % (2012) Delež ločeno zbranih odpadkov SLO: 53,1 % . Skladno z Direktivo 2008/98/ES o odpadkih je cilj do 2020 ločeno zbiranje papirja, kovin, plastike in stekla v 50 % skupne teže.

Ključni okoljski problemi	Gonilna sila	Vzrok – pritisk / obremenitev	Odziv	Kazalci spremljanja	Začetno stanje kazalca	Mejne vrednosti kazalca
Pomanjkanje aktivnega varstva narave	Občina Turizem Promet Kmetijstvo	Turizem Invazivne vrste Promet Kmetijstvo (od zaraščanja travnikov, do odvzema vode za namakanje) Kurjenje na debelem rtiču, pohodništvo nabiranje tartufov, parkiranje in sanitarije v Ospu	/	Število zavarovanih območij narave	3 zavarovana območja narave	Mejne vrednosti niso predpisane. Glede na veliko pestrost flore in favne, ter na nadpovprečno pokritost z Natura 2000, naravnimi vrednotami ter EPO, je ocenjen nizek delež zavarovanih območij narave.

Ključni okoljski problemi	Gonilna sila	Vzrok – pritisk / obremenitev	Odziv	Kazalci spremljanja	Začetno stanje kazalca	Mejne vrednosti kazalca
Velika ranljivost prebivalstva za podnebne spremembe	Podnebne spremembe – globalni pojav Geografska lega, demografska slika (visok delež starostnikov nad 65 let)	Vročinski valovi Povečana koncentracija ozona v zraku	/	Standardna umrljivost prebivalstva (SDR – Standardized Death Rate) zaradi bolezni dihal	38,37 SDR/100.000 preb. (leto 2011)	Mejne vrednosti niso predpisane. V povprečju Slovenije znaša 33,78 SDR/100.000 preb.

OKOLJSKI PROGRAM

STRATEŠKI CILJI

- **VZPOSTAVITEV SISTEMA TRAJNOSTNE MOBILNOSTI,**
- **IZBOLJŠANJE KAKOVOSTI BIVALNEGA OKOLJA V MESTNI OBČIN KOPER,**
- **ZAGOTAVLJANJE AKTIVNEGA VAROVANJA NARAVE**

STRATEŠKI CILJ 1: VZPOSTAVITEV SISTEMA TRAJNOSTNE MOBILNOSTI

Trajnostna mobilnost je strateški cilj, ki je v Mestni občini Koper pomemben zaradi velike prometne obremenitve občine ter zaradi ugotovljenih ključnih okoljskih problemov, kot so onesnaženost zraka z ozonom, obremenjenost prebivalstva s hrupom in obremenjenost morja s policikličnimi aromatskimi ogljikovodiki.

SISTEMSKI UKREPI ZA VZPOSTAVITEV TRAJNOSTNE MOBILNOSTI

Št.	Ukrep	Nosilci, partnerji, sodelujoči	Rok	Okvirni stroški	Možni viri
1.1	Izdelava strategije trajnostne mobilnosti v MOK	MOK	2016	20.000 €	občinski proračun
1.2	Usmeritve pri pripravi občinskega prostorskega načrta za zmanjšanje prometnih tokov	MOK,	Do sprejema OPN	/	/
1.3	Ozaveščanje prebivalstva o konceptu trajnostne mobilnosti (2 x letno članek v lokalnem glasilu)	MOK	2015-2020	3.000	občinski proračun, EU sredstva
1.4	Redno spremljanje prometnih tokov na občinskih cestah (štetje prometa)	MOK	2015	20.000	občinski proračun
1.5	Uslužbenci MOK kot zgled trajnostne mobilnosti	MOK	2015-2020	/	/

OPERATIVNI CILJI ZA VZPOSTAVITEV TRAJNOSTNE MOBILNOSTI:

OPERATIVNI CILJ 1.1 (OC 1.1): • **POVEČANJE ŠTEVILA PREPELJANIH POTNIKOV JAVNEGA POTNIŠKEGA PROMETA NA 1.000.000 DO LETA 2020**	
Kazalec za operativni cilj:	• Število prepeljanih potnikov v okviru javnega potniškega prometa na leto
OPERATIVNI CILJ 1.2 (OC 1.2): • **POVEČANJE DELEŽA NEMOTORIZIRANEGA PROMETA ZA 20% DO LETA 2020**	
Kazalec za operativni cilj:	• delež nemotoriziranega prometa v MOK
OPERATIVNI CILJ 1.3 (OC 1.3): • **ZMANJŠANJE EMISIJ ONESNAŽEVAL IN HRUPA ZARADI PROMETA**	
Kazalec za operativni cilj:	• Emisije NOx, PM10 in CO (CO2) iz prometa • Emisije hrupa iz prometa (karta hrupa - Ldvn, Lnoč, Ldan)

OPERATIVNI CILJ 1.1. POVEČANJE ŠTEVILA PREPELJANIH POTNIKOV JAVNEGA POTNIŠKEGA PROMETA NA 1.000.000 DO LETA 2020

Št.	Ukrep	Nosilci, partnerji, sodelujoči	Rok	Okvirni stroški	Možni viri
1.6	Povezava avtobusnega, železniškega ter pomorskega potniškega prometa	Izvajalci storitev JPP, MOK	2016	20.000	občinski proračun, EU sredstva, izvajalci storitev JPP
1.7	Prilagoditi omrežje javnega potniškega prometa poselitvi (potrebam).	Izvajalci storitev JPP, MOK	2016-2020	/	
1.8	Povezava med ponudniki turističnih storitev in javnim potniškim prevozom	Izvajalci storitev JPP, Turistične organizacije, MOK	2016	4.000	občinski proračun, EU sredstva, izvajalci storitev JPP, nosilci turistične dejavnosti

OPERATIVNI CILJ 1.2. POVEČANJE DELEŽA NEMOTORIZIRANEGA PROMETA ZA 20% DO LETA 2020

Št.	Ukrep	Nosilci, partnerji, sodelujoči	Rok	Okvirni stroški	Možni viri
1.9	Zagotoviti nove površine za pešce in kolesarje (znotraj naselij in med naselji)	MOK	2017-2020	800.000	Občinski proračun, EU sredstva
1.10	Nova parkirna mesta in prostori za hrambo koles	MOK, Nosilci storitvenih dejavnosti	2016	30.000	Občinski proračun, EU sredstva
1.11	Izgradnja talne kabelske vlečnice za kolesarje	MOK,	2017	210.000	Občinski proračun, EU sredstva
1.12	Povečanje javne izposoje koles	MOK, koncesionar	2015	5.000	Občinski proračun, EU sredstva
1.13	Upravljanje parkiranja v mestu	MOK	2015-2020	/	
1.14	Organizacija dogodka za promocijo kolesarjenja v MOK	MOK	2015	5.000	Občinski proračun

OPERATIVNI CILJ 1.3. ZMANJŠANJE EMISIJ ONESNAŽEVAL IN HRUPA ZARADI PROMETA

Št.	Ukrep	Nosilci, partnerji, sodelujoči	Rok	Okvirni stroški	Možni viri
1.15	Uvedba izposoje električnih vozil za domačine in turiste	MOK, Elektro Primorska	2015-2016	40.000	Občinski proračun, EU sredstva, Elektro Primorska
1.16	Preveritev zagotovitve zadostne kapacitete distribucijskega omrežja z električno energijo za priključevanje tovornih ladij na električno omrežje v času priveza v Luki Koper	MOK, SODO, Elektro Primorska, Luka Koper	2016	20.000	Državni in občinski proračun, Luka Koper, EU sredstva
1.17	Identifikacija in izvedba aktivnih in pasivnih protihrupnih ukrepov na kritičnih točkah obremenjenosti s hrupom zaradi prometa	MOK, povzročitelji hrupa	2015-2020	1.500.000	Državni in občinski proračun, EU sredstva

Za uresničitev operativnega cilja 1.3. »Zmanjšanje emisij onesnaževal in hrupa zaradi prometa« se poleg zgoraj navedenih upoštevajo še ukrepi povezani s prometom iz Lokalnega energetskega koncepta Mestne občine Koper (Boson d.o.o., 2013), ki ga je 19.12.2013 na seji potrdil občinski svet Mestne občine Koper.

STRATEŠKI CILJ 2: IZBOLJŠANJE KAKOVOSTI BIVALNEGA OKOLJA V MESTNI OBČINI KOPER

Mestna občina Koper se vedno bolj uveljavlja kot turistična občina, ravno tako pa povečan delež starostnikov predstavlja povečano ranljivost za okoljske obremenitve. Namen strateškega cilja je izboljšati kakovost bivanja v mestni občini Koper, kar pomeni predvsem zagotoviti čist zrak, zadostne količine pitne vode, zdravo hrano in zdrave ter udobne bivalno pogoje.

SISTEMSKI UKREPI ZA IZBOLJŠANJE KAKOVOSTI BIVALNEGA OKOLJA V MESTNI OBČINI KOPER

Št.	Ukrep	Nosilci, partnerji, sodelujoči	Rok	Okvirni stroški	Možni viri
2.1	Mednarodno sodelovanje izmenjave podatkov onesnaženja zraka (Italija)	MOK, NIJZ	2015-2020	/	/
2.2	Izdelava študije prisotnosti težkih kovin v tleh, rastlinah, živalih in človeku, z določitvijo virov in stopnje ogroženosti	MOK, NIJZ	2015-2016	30.000	Občina, EU sredstva
2.3	Opredeliti, kategorizirati, oceniti stanje in predlagati zavarovanje mestnih in primestnih zelenih površin (parki in drevoredi)	MOK	2015	9.000	Občina
2.4.	Ozaveščanje prebivalstva o pomenu ločevanja odpadkov in nakupovanju lokalne hrane (2 x letno članek v lokalnem glasilu)	MOK, Komunala Koper	20015-2020	3.000	Občina

OPERATIVNI CILJI ZA IZBOLJŠANJE KAKOVOSTI BIVALNEGA OKOLJA V MESTNI OBČINI KOPER

OPERATIVNI CILJ 2.1. (OC 2.1): • **POVEČANJE DELEŽA OVE V RABI KONČNE ENERGIJE NA 25% DO LETA 2022**	
Kazalec za operativni cilj:	• Delež OVE v energetski bilance rabe končne energije v MOK
OPERATIVNI CILJ 2.2. (OC 2.2): • **POVEČANJE ENERGETSKE UČINKOVITOSTI ZA 20% DO LETA 2022**	
Kazalec za operativni cilj:	• raba energije - energetska bilanca MOK (kWh/a)
OPERATIVNI CILJ 2.3. (OC 2.3): • **IZBOLJŠANJE IZDATNOSTI IN KAKOVOSTI VIROV PITNE VODE V MOK**	
Kazalec za operativni cilj:	• količina načrpane pitne vode • število oporočnih vzorcev pitne vode
OPERATIVNI CILJ 2.4. (OC 2.4): • **IZBOLJŠANJE OKOLJSKIH POGOJEV ZA ZDRAVO ŽIVLJENJE**	
Kazalec za operativni cilj:	• zdravstveno stanje prebivalstva (umrljivost, bolezni, itd.)
OPERATIVNI CILJ 2.5. (OC 2.5): • **ZMANJŠANJE KOLIČINE ODLOŽENIH ODPADKOV IN POVEČANJE DELEŽA LOČENO ZBRANIH FRAKCIJ**	
Kazalec za operativni cilj:	• delež ločeno zbranih odpadkov • količina odloženih odpadkov na prebivalca

OPERATIVNI CILJ 2.1. POVEČANJE DELEŽA OVE V RABI KONČNE ENERGIJE NA 25% DO LETA 2022

Za uresničitev operativnega cilja 2.1. »Povečanje deleža OVE v rabi končne energije na 25 % do leta 2022« se upoštevajo ukrepi, ki so navedeni v Lokalnem energetskem konceptu Mestne občine Koper (Boson d.o.o., 2013), ki ga je 19.12.2013 na seji potrdil občinski svet Mestne občine Koper.

OPERATIVNI CILJ 2.2. POVEČANJE ENERGETSKE UČINKOVITOSTI ZA 20 % DO LETA 2022

Za uresničitev operativnega cilja 2.2. »Povečanje energetske učinkovitosti za 20 % do leta 2022« se upoštevajo ukrepi, ki so navedeni v Lokalnem energetskem konceptu Mestne občine Koper (Boson d.o.o., 2013), ki ga je 19.12.2013 na seji potrdil občinski svet Mestne občine Koper.

OPERATIVNI CILJ 2.3. IZBOLJŠANJE IZDATNOSTI IN KAKOVOSTI VIROV PITNE VODE

Št.	**Ukrep**	**Nosilci, partnerji, sodelujoči**	**Rok**	**Okvirni stroški**	**Možni viri**
2.5	Spodbujanje rabe deževnice: demonstracijski prikaz uporaba deževnice v javnih objektih za splakovanje WC-jev in za zalivanje zelenih površin (1 javni objekt)	MOK	2016	35.000	Občina, EU sredstva
2.6	Preveritev obuditve starih vaških vodnjakov kot rezervni vodni vir oz. vir vode za uporabo, ki ni namenjena prehrani ljudi in živali	Rižanski vodovod, MOK, ZVKDS	2015	10.000	Občina, EU sredstva, Rižanski vodovod
2.7	Sanacija nelegalnih deponij na VVO	Komunala Koper, MOK, Rižanski vodovod	2015-2020	35.000	Občina, Komunala Koper, Rižanski vodovod
2.8	Poostren nadzor nad nelegalnimi deponijami na vodovarstvenih območjih	MOK, Inšpekcijske službe	2015-2020	/	/
2.9	Ozaveščanje ljudi o pomembnosti izgradnje MČN na območjih, kjer ni predvidena izgradnja javnega kanalizacijskega omrežja	Komunala Koper, MOK	2015-2020	3.000	Občina, Komunala Koper,
2.10	Subvencioniranje izgradnje MČN	Komunala Koper, MOK	2015-2020	2.790.000	Občina, Državni proračun, EU sredstva

OPERATIVNI CILJ 2.4. IZBOLJŠANJE OKOLJSKIH POGOJEV ZA ZDRAVO ŽIVLJENJE

Št.	Ukrep	Nosilci, partnerji, sodelujoči	Rok	Okvirni stroški	Možni viri
2.11	Izvajanje učinkovitega nadzora nad uporabo tributilkositrovimi (TBT) spojinami v marinah	MOK, Inšpekcijske službe	2015-2020	/	/
2.12	Vzpostavitev stalnega merilnega mesta za kakovost zraka	MOK, NIJZ	2015-2020	50.000	Občina, EU sredstva
2.13	Povečanje zelenih površin mesta Koper in večjih primestnih naselji	MOK	2015-2020	500.000	Občina
2.14	Izvedba zelenih streh in ozelenitev fasad na javnem objektu (2 objekta).	MOK,	2015-2020	60.000	Občina, EU sredstva
2.15	Zagotovitev površin z ustrezno kakovostjo tal za pridelavo hrane v mestnem okolju.	MOK	2016-2020	40.000	Občina
2.16	Zasaditev zelene bariere okoli Luke Koper	MOK, Luka Koper	2016	30.000	Občina, Luka Koper
2.17	Organizacija ekološke tržnice	MOK, KGZ	2015-2020	12.000	Občina, KGZ

OPERATIVNI CILJ 2.5. ZMANJŠANJE KOLIČINE ODLOŽENIH ODPADKOV IN POVEČANJE DELEŽA LOČENO ZBRANIH FRAKCIJ

Št.	Ukrep	Nosilci, partnerji, sodelujoči	Rok	Okvirni stroški	Možni viri
2.18	Preveriti možnost umestitve Centra za ravnanja z odpadki na območju MOK.	MOK, Komunala Koper	2015-2016	18.000	Občina, Komunala Koper, EU sredstva

2.19	Sofinanciranje trgovine brez embalaže oz. z povratno embalažo	MOK	2016	10.000	Občina, EU sredstva
2.20	Sofinanciranje centra ponovne uporabe	MOK, Komunala Koper	2015-2020	20.000	Občina, EU sredstva, Komunala Koper
2.21	Sofinanciranje pralnih plenic v vrtcih	MOK	2015-2020	20.000	Občina, EU sredstva
2.22	Spodbujanje pitja vode iz javnega vodovoda – zmanjšanje porabe vode iz plastenk	MOK	2015-2020	/	/
2.23	Ureditev užitnih vrtov ob vrtcih in šolah	MOK, javni šolski zavodi	2015-2020	2.000	Občina

STRATEŠKI CILJ 3: ZAGOTAVLJANJE AKTIVNEGA VARSTVA NARAVE

Mestna občina Koper je nadpovprečno pokrita z Natura 2000 območji, naravnimi vrednotami in ekološko pomembnimi območji, ima pa le tri zavarovana območja narave, kjer se izvaja določeno upravljanje. Zaradi pomanjkanja aktivnega upravljanja z naravno dediščino prihaja ponekod do škodljivih vplivov turizma, razširjanja invazivnih vrst in ostalih nezaželenih posegov. Po drugi strani pa niso izkoriščene in predstavljene prednosti ohranjene in biotsko raznovrstne narave (npr. v turistični ponudbi).

SISTEMSKI UKREPI ZA ZAGOTAVLJANJE AKTIVNEGA VARSTVA NARAVE

Št.	Ukrep	Nosilci, partnerji, sodelujoči	Rok	Okvirni stroški	Možni viri
3.1	Dvig ozaveščenosti prebivalstva in obiskovalcev o pomenu varstva narave	MOK, ZRSVN	2015-2020	3.000	Občina, EU sredstva
3.2	Monitoring invazivnih vrst v MOK	MOK, ZRSVN	2016	9.000	Občina

OPERATIVNI CILJI ZAGOTAVLJANJA AKTIVNEGA VARSTVA NARAVE

OPERATIVNI CILJ 3.1 (OC 3.1): • **ZAGOTAVLJANJE AKTIVNEGA VAROVANJA NARAVE**	
Kazalec za operativni cilj:	• površine MOK pod aktivnim upravljanjem narave • biotska raznovrstnost (število in ohranjenost habitatnih tipov in vrst • razširjenost invazivnih vrst

OPERATIVNI CILJ 3.1. ZAGOTAVLJANJE AKTIVNEGA VARSTVA NARAVE

Št.	Ukrep	Nosilci, partnerji, sodelujoči	Rok	Okvirni stroški	Možni viri
3.3	Vzpostavitev vsaj 3 novih zavarovanih območij narave na območju MOK	MOK, ZRSVN	2015-2020	Se črpa iz ukrepa 3.4.	/
3.4	Rezervacija namenskih sredstev v proračunu za upravljanje z ZO	MOK,	2015-2020	50.000 letno	Občina
3.5	Izdelava študije trajnostnega turizma	MOK, ZRSVN	2015	17.000	Občina
3.6	Ureditev sanitarij, parkirišč in ostale infrastrukture za obiskovalce osapske doline	MOK	2016	10.000	Občina
3.7	Revitalizacija enega izmed degradiranih odsekov vodotokov in sprejetje podrobnih načrtov upravljanja	MOK, ZRSVN, ARSO	2018-2020	20.000	Občina, EU sredstva
3.8	Ureditev izpustov meteornih in odpadnih voda v Škocjanski zatok in njegove pritoke	MOK,Komunala Koper	2016	25.000	Občina

PREGLED OKVIRNIH STROŠKOV IZVAJANJA CELOTNEGA OBČINSKEGA PROGRAMA VARSTVA OKOLJA PO LETIH

Leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2015-2020
Ocenjena celotna vrednosti (€)	1.013.667	1.084.167	1.326.167	1.099.000	1.094.500	1.114.500	6.732.000

Skupaj znašajo celotni ocenjeni stroški Občinskega programa varstva okolja za Mestno občino Koper v obdobju 2012-2020: 6.721.000 €. Navedene so celotne vrednosti, skupaj z deležem, ki se bo črpal iz EU sredstev, državnega proračuna in drugih virov.

Delež stroškov Občinskega programa varstva okolja za Mestno občino Koper, kjer je Mestna občina navedena kot vir financiranja, bo občina financirala v skladu z razpoložljivimi proračunskimi sredstvi.

VIRI IN LITERATURA

- Agencija RS za okolje in prostor (ARSO), kazalci okolja, URL: http://kazalci.arso.gov.si/ (citirano, 11.2.2014)
- Agencije RS za okolje, URL: http://www.arso.gov.si/ (februar, marec, 2014)
- Analiza svetlobne onesnaženosti v NR Škocjanski Zatok, Temno nebo Slovenije, A. Mohar, 2010
- Atlas okolja – spletni pregledovalnik. Agencija RS za okolje in prostor, URL: http://gis.arso.gov.si/atlasokolja/profile.aspx?id=Atlas_Okolja_AXL@Arso (citirano, 10.2, 2014)
- Berdavs, J. Urbanizacija, meje in trajnostni razvoj: Primer Mestne občine Koper. Doktorska disertacija. 2010
- Čušin, B., Jogan, N., Leskovar, I., Kaligarič, M., Surina, B. 2004. NATURA 2000 v Sloveniji. Rastline. Založba ZRC, ZRC SAZU, Ljubljana. 172 str.
- Demografska študija Mestne občine Koper, Projekcije prebivalstva za MOK in izdrana naselja MOK, Boson, trajnostno načrtovanje d.o.o., Mestna občina Koper, 2012
- Določitev območij varstva pred hrupom in prireditvenih prostorov v Mestni občini Koper, Boson, trajnostno načrtovanje d.o.o., Mestna občina Koper, 2011
- E- Kataster jam, URL: http://www.katasterjam.si/, (citirano, 20.2014)
- Ekologi brez meja, URL: http://ebm.si (18.2. 2014)
- Gabrijelčič, E., Peterlin, M., Mohorko, T. Analiza prevladujočih obremenitev in možnih vplivov človekovega delovanja na stanje površinskih voda v slovenskem zaledju Jadranskega morja; Aktualni projekti s področja upravljanja z vodami in urejanja voda. 23. Mišičev vodarski dan 2012
- GERK – spletni pregledovalnik. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP), http://rkg.gov.si/GERK/ (februar, 2014)
- Glasnović P., Botanično ovrednotenje osapske udornice, Univerza na Primorskem, 2013
- Gozdnogospodarski načrt kraškega gozdnogospodarskega območja (2011-2020), št. 14/11. Zavod za gozdove, Območna enota Sežana
- Inštitut za varovanje zdravja RS, URL: http://www.ivz.si (januar, 2014)
- Interaktivni geografski informacijski sistem, Naravovarstveni atlas; URL: http://www.naravovarstveni-atlas.si/nvajavni/ (februar, marec 2014)
- Izvajanje monitoringa ekološkega stanja rek v letu 2012, ribe, končno poročilo. Zavod za ribištvo Slovenije, 2013
- Javno zdravje v zdravstveni regiji Koper 2011, Zavod za zdravstveno varstvo Koper, 2012

- Kakovost podzemne vode v Sloveniji v letih 2007 in 2008; Ocena kemijskega stanja vodnega telesa podzemne vode 5019 - Obala in Kras z Brkini. ARSO
- Kakovost podzemnih voda, URL: http://gis.arso.gov.si/apigis/podzemnevode/ (marec, 2014)
- Kakovost voda za življenje sladkovodnih vrst rib v Sloveniji v letu 2012, ARSO
- Kakovost zraka v Sloveniji v letu 2012, RS Ministrstvo za kmetijstvo in okolje , ARSO
- Kartiranje hrupa v MOK, Boson, trajnostno načrtovanje d.o.o., Mestna občina Koper, 2011
- Kartiranje hrupa v MOK (karta hrupa), Boson, trajnostno načrtovanje d.o.o., Mestna občina Koper, 2011
- Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica, Ribištvo. URL: http://www.kmetijskizavod-ng.si/panoge/ribistvo (citirano, 4.4.2014)
- Količinsko stanje podzemnih voda v Sloveniji, Poročilo o monitoringu v letu 2011, RS Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, ARSO, 2014
- Kopalne vode, zdravo in varno kopanje, Ministrstvo za okolje in prostor, ARSO 2009
- Kvaliteta življenjskega okolja v koprski občini, Inštitut za geografijo, 1998. 148 str.
- Kutnar L., A. Kobler, Sedanje stanje razširjenosti robinije (Robinia pseudoacacia) v Sloveniji in napovedi za prihodnost, Gozdarski inštitut Slovenije, 2013
- Lesna biomasa - potencial po občinah, Zavod za gozdove RS, URL: http://www.biomasa.zgs.gov.si/ (Citirano 24.4.2014)
- Lokalni energetski koncept MOK, Boson, trajnostno načrtovanje d.o.o., Mestna občina Koper, 2011
- Lokalna razvojna strategija za območje občin Koper, Izola in Piran, Regionalni razvojni center Koper
- Lovska zveze Koper, URL: http://www.lz-koper.si/index.php?page=static&item=2 (citirano 28.2.2014)
- Luka Koper, Pristaniški in logistični sistem, URL: http://www.luka-kp.si/slo, (citirano, 19.3.2014)
- Luka Koper, Pristaniški in logistični sistem, Potniški terminal, URL: http://www.luka-kp.si/slo/terminali-in-tovor/potniski-terminal, (citirano, 19.3.2014)
- Makovec, T., Lipej, L. Favna slovenskega morja - naravoslovne potapljaške tablice, NIB-MBP-Piran, Morska biološka postaja, 2004
- Malačič, J. Staranje prebivalstva Slovenije po projekcijah prebivalstva 2001-2036: naravna rast nasproti celotni rasti prebivalstva. V:Tkačik, B., ur., Statistika kot orodje in vir za kreiranje znanja uporabnikov. Statistični dnevi 2003, SURS in SDS, Radenci. Str. 174-184.
- Mestna občina Koper, URL: http://www.koper.si/ (januar, februar, 2014)

- Meterološki in ekološki podatki za Koper; URL:http://193.95.233.105/econova1/?mesto=Koper, (citirano, 4.2.2014)
- Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Republika Slovenija, URL: www.mko.gov.si. (februar, marec, 2014)
- Morska biološka postaja Piran, Tujerodne vrste v Jadranskem morju. URL: http://slovensko-morje.net/sm_staro/biologija/tujerodne_vrste.htm, (citirano, 28.4.2014)
- Nacionalni inštitut za biologijo, URL; http://www.mbss.org/, (marec 2014)
- Načrt za izvajanje ribiškega upravljanja v obalno-kraškem ribiškem območju za obdobje 2011-2016. Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Zavod za ribištvo Slovenije.
- Navtični vodnih Slovenskega morja in obale, URL: http://www.hidrografija.si, (citirano, 09.05.2014)
- Ocena kemijskega stanja podzemnih voda v Sloveniji v letu 2011, Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, ARSO 2012(februar, 2014)
- Ocena kemijskega in ekološkega stanja morja ter kakovosti vode v gojiščih školjk v Sloveniji v letu 2012. RS Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, ARSO
- Ocena kemijskega stanja podzemnih voda v Sloveniji v letu 2012, Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, ARSO 2013(februar, 2014)
- Ocena onesnaženosti zraka z žveplovim dioksidom, dušikovimi oksidi, delci PM10, ogljikovim monoksidom, benzenom, težkimi kovinami (Pb, As, Cd, Ni) in policiklicnimi aromatskimi ogljikovodiki (PAH) v Sloveniji za obdobje 2005-2009, ARSO 2010
- Ocena stanja rek v Sloveniji v letih 2009 in 2010, Ministrstvo za okolje in prostor, ARSO (februar, 2014)
- Ocena stanja rek v Sloveniji v letu 2011,Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, ARSO 2013 (februar, 2014)
- Ogrin, D. Podnebje slovenske Istre, Knjižnica Koper, 1996. 320 str.
- Ornitološko društvo Ixobrychus Koper, URL: http://www.111.si/povezava-8807/Ornitolosko-drustvo-Ixobrychus-Koper.html (11.2.2014)
- Perko, D., Orožen Adamič, M.: Slovenija: pokrajine in ljudje, Mladinska knjiga, 1998. 735 str.
- Plut, D., Ogrin, D.: Aplikativna fizična geografija Slovenije, Znanstvena založba Filozofske fakultete, 246 str. Ljubljana 2009.
- Plut, D. (2000): Geografija vodnih virov. Ljubljana, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo.
- Poročilo o okolju v Sloveniji 2009, ARSO
- Poslovna politika javnega stanovanjskega sklada Mestne občine Koper za srednjeročno obdobje 2012-2016, Mestna občina Koper

- Program varstva okolja za Mestno občino Ljubljana, 2007 – 2013, MOL, 2008
- Rameša, M. E-turizem kot strategija razvoja turistične destinacije Koper, Magistrsko delo. 2013.
- Raziskave onesnaženja tal v Sloveniji – Poročilo za leto 2006, Biotehnična fakulteta, Ljubljana, 2007
- Raziskave onesnaženosti tal v Sloveniji, URL: http://www.arso.gov.si/varstvo%20okolja/tla/poro%C4%8Dila%20in%20publikacije/ (citirano, 21.2.2014)
- Regionalni razvojni center Koper, URL: http://www.rrc-kp.si/sl/ (februar, 2014)
- Regionalni razvojni program Južne Primorske, Izvedbeni načrt 2012-2014, Regionalni razvojni center Koper, RRA Južna Primorska
- Register nepremične kulturne dediščine, ZVKDS, URL: http://rkd.situla.org/?uid=2375 (citirano 16.1. 2014)
- Ribiške karte, URL: www.ribiskekarte.si (citirano, 7.5.2014)
- Rižanski vodovod Koper, URL: http://www.rvk-jp.si/ (marec, 2014)
- Sirše, J. Strategija razvoja turizma v MO Koper 2002-2006: Strategija razvoja turizma v Mestni občini Koper za obdobje 2002-2006 z dolgoročnimi usmeritvami do leta 2020: predlog končnega poročila. Ljubljana: mednarodni inštitut za turizem.
- Slovenske železnice, Slovenske železnice v številkah za leto 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011 in 2012, URL: http://www.slo-zeleznice.si/sl/podjetje/zamedije/letnaporocila (citirano, 14.1.2014)
- Spremljanje kakovosti morja v skladu za barcelonsko konvencijo v letu 2013, Nacionalni inštitut za biologijo, Morska biološka postaja Piran, ARSO 2014
- Statističnega urada RS, URL: http://www.stat.si/ (januar, februar, 2014)
- Škocjanski zatok, URL: http://skocjanski-zatok.org/ (marec, 2014)
- Trdan Š., Analiza trdnih odpadkov in mikroplastike na slovenski obali, diplomsko delo, Visoka šola za varstvo okolja, Velenje, 2013
- Udovč, A., Perpar, A. Predlog strategije razvoja kmetijstva v Mestni občini Koper, Biotehniška fakulteta, oddelek za agronomijo, 2004
- Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj, Slovensko morje z obalo, URL: http://www.umanotera.org/index.php?node=81,%2028.4.2014%29 (citirano, 2.4.2014)
- Uredba o emisiji snovi in toplote pri odvajanju odpadnih vod v vode in javno kanalizacijo (Uradni list RS št. 47/05, 45/07)
- Zagoršek, Tjaša. Geografske značilnosti lokalnih vodnih virov v izbranih naseljih mestne občine Koper. Diplomska naloga, 2009

- Zavod za Gozdove Slovenije, URL: http://www.zgs.si/ (februar, 2014)
- Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije (ZVKDS), URL: http://www.zvkds.si/ (februar, 2014)
- Zavod za zdravstveno varstvo Koper, URL: http://www.zzv-kp.si/ (marec, 2014)
- Zdravstveni statistični letopis 2012; URL: http://www.ivz.si (januar, 2014)
- Združenje ekoloških kmetov Obale, URL:http://www.zek-obala.si/index.php/ekolosko-kmetijstvo (citirano 07.04.2014)

PRILOGA: POJASNILA K UKREPOM

V tem poglavju navajamo pojasnila in podrobnejše obrazložitve k predlaganim ukrepom:

SISTEMSKI UKREPI ZA VZPOSTAVITEV TRAJNOSTNE MOBILNOSTI:

Št.	Ukrep	Opis ukrepa
1.1	Izdelava strategije trajnostne mobilnosti v MOK	Pregleda se obstoječe stanje na področju javnega prometa, peš in kolesarskega prometa. Določijo se obstoječi motorizirani prometni tokovi na podlagi štetja prometa (ukrep 1.4). Pregledajo se obstoječe študije, programi in ukrepi na področju trajnostne mobilnosti. Po pregledu obstoječega stanja se izdela celostna strategija trajnostne mobilnosti, ki vključuje ukrepe in kazalce za zmanjševanje negativnih vplivov motoriziranega osebnega prometa ter povečanje javnega prometa ter ne-motoriziranega prometa. Strategija trajnostne mobilnosti se vključuje v regijske prometne tokove in predlaga ukrepe tudi na regijski ravni.
1.2	Usmeritve pri pripravi občinskega prostorskega načrta za zmanjšanje prometnih tokov	Pri pripravi občinskega prostorskega načrta je potrebno skrbeti za heterogeno rabo prostora kot je na primer - umestitev osnovne trgovske ponudbe na stanovanjska območja. Ukrep izvaja pripravljavec občinskega prostorskega načrta z sodelovanjem občine.
1.3	Ozaveščanje prebivalstva o konceptu trajnostne mobilnosti (2x letno članek v lokalnem glasilu)	Vsaj 2 x letno se objavi članek v lokalnem glasilu ali prispevek na lokalni televiziji, ki govori o pomenu trajnostne mobilnosti in škodljivih vplivih individualnega motoriziranega prometa na zdravje ljudi.
1.4	Redno spremljanje prometnih tokov na občinskih cestah (štetje prometa)	Izvede se štetje prometa na občinskih cestah, da se lahko določijo prometni tokovi ter kritične točke. Ukrep je potrebno izvesti pred izdelavo strategije trajnostne mobilnosti.
1.5	Uslužbenci MOK kot zgled trajnostne mobilnosti	Uslužbenci MOK bodo bolj kot zgled trajnostne mobilnosti pogosteje uporabljali javni potniški promet in ostale oblike ne-motoriziranega prometa (kolesarjenje in pešačenje).

OPERATIVNI CILJ 1.1. POVEČANJE ŠTEVILA PREPELJANIH POTNIKOV JAVNEGA POTNIŠKEGA PROMETA NA 1.000.000 DO LETA 2020

Št.	Ukrep	Opis ukrepa
1.6	Povezava avtobusnega, železniškega ter	Poveže naj se izvajalce avtobusnega, železniškega in pomorskega prometa. Preveri se možnost uvedbe skupnih kart, ki nudijo potniku

	pomorskega potniškega prometa	z eno karto možnost potovanja z drugimi oblikami javnega potniškega prometa (JPP) oz. vsaj določen popust pri prehodu na drugo obliko JPP.
1.7	Prilagoditi omrežje javnega potniškega prometa poselitvi.	Izvajalce JPP se po izvedenem štetju prometa (ukrep 1.4.) ter po izdelani študiji trajnostne mobilnosti (ukrep 1.1.) seznani z izsledki. Na podlagi novih znanj se prilagodi omrežje JPP.
1.8	Povezava med ponudniki turističnih storitev in javnim potniškim prevozom	Izvajalci storitev JPP ter turistične organizacije, hotelirji ipd. skupaj z koordinatorjem iz MOK izdelajo pakete, ki poleg nastanitev in ogledov nudijo še določene popuste pri javnem prevozu oz. brezplačne vozovnice za določeno obdobje.

OPERATIVNI CILJ 1.2. POVEČANJE DELEŽA NEMOTORIZIRANEGA PROMETA ZA 20% DO LETA 2020:

Št.	**Ukrep**	**Opis ukrepa**
1.9	Zagotoviti nove površine za pešce in kolesarje (znotraj naselij in med naselji)	V mestu Koper in v središčih večjih primestnih je potrebno zagotoviti zelene in senčne koridorje, ki so namenjeni ne-motoriziranemu prometu in so tudi ločeni od prometnih cest (koridorji omejenega dostopa za osebna motorna vozila). Namen je povečati privlačnost za peš in kolesarki promet ter povečati potovalne hitrosti. Predvsem je potrebno povečati privlačnost za peš in kolesarski promet med starim delim Kopra in Markovcem oz. Semedelo.
1.10	Nova parkirna mesta in prostori za hrambo koles	Na ključnih točkah, ki se nahajajo v bližini vhodov, je potrebno zagotoviti varno hrambo koles s čimer se dodatno poveča prednost in dostopnost kolesarjenja pred osebnimi avtomobili.
1.11	Izgradnja talne kabelske vlečnice za kolesarje	Izgradi se ca 100 m kabelske vlečnice na strmem odseku ceste proti Markovcu oz. Semedeli (npr. Nova ulica). Vlečnica je praktično nevidna (vkopana v tleh) in omogoča kolesarju, da se z nogo nasloni na stopnico na vlečnici ter tako brez truda povzpne po hribu navzgor. Vlečnica je uporabna tudi za mame z vozički. Na ta način bi povečali delež kolesarjev na relaciji med centrom Kopra ter glavnim stanovanjskim območjem Kopra.
1.12	Povečanje javne izposoje koles	Preveri se uspešnost izvajanja javne izposoje koles. Po potrebi se dopolni vozni park in/ali umestijo nova postajališča.
1.13	Upravljanje parkiranja v mestu	Na mestih, ki so zlahka dostopna z javnim prevozom in ne-motoriziranim prometom se postopoma uvaja krajši čas parkiranja. Preveri se možnost podražitev parkirnin. Namen je povečati privlačnost za peš in kolesarki promet v primerjavi z avtomobilskim prometom.

1.14	Organizacija dogodka za promocijo kolesarjenja v MOK	Organizacija dogodka za promocijo kolesarjenja v mestu Koper.

OPERATIVNI CILJ 1.3. ZMANJŠANJE EMISIJ ONESNAŽEVAL IN HRUPA ZARADI PROMETA

Št.	**Ukrep**	**Opis ukrepa**
1.15	Uvedba izposoje električnih vozil za domačine in turiste	Vzpostavijo se polnilnice za električna kolesa in/ali električne skuterje. Nakupijo se električna kolesa in/ali električni skuterji, ki jih je možno izposojati na več točkah v mestu. Električna kolesa so predvsem pomembna za uporabnike hribovitih predelov mesta.
1.16	Preveritev zagotovitev zadostne kapacitete distribucijskega omrežja z električno energijo za priključevanje tovornih ladij na električno omrežje v času priveza v Luki Koper	Preveri se možnost priključitve tovornih ladij v Luki Koper na električno omrežje v času ko so v pristanišču. Le te imajo v času raztovora vklopljene motorje za proizvodnjo lastne električne energije (prečrpavanje vode, hladilnice ipd) kar povzroča onesnaženje zraka in hrup v mesti Koper. Priklop na električno omrežje zaradi šibkega distribucijskega omrežja trenutno ni možen (več MW moči za posamezno ladjo). Preveri se možnost izgradnje daljnovoda za zagotovitev zadostne kapacitete distribucijskega omrežja z električno energijo za priključevanje tovornih ladij na električno omrežje v času priveza v Luki Koper. Izdela se idejna projektna dokumentacija oz. študija izvedljivosti.
1.17	Identifikacija in izvedba aktivnih in pasivnih protihrupnih ukrepov na kritičnih točkah obremenjenosti s hrupom zaradi prometa	V prvi fazi se izdela študija ki določi najbolj kritične odseke in stanovanjske objekte obremenjene s hrupom. Nato se v študiji določi način reševanja preobremenjenosti s hrupom, ki obsega protihrupne ograje, menjavo oken na objektih, preplastitve voznih površin in upočasnitev prometa. V drugi fazi se pristopi ki izvedbi ukrepov.

SISTEMSKI UKREPI ZA IZBOLJŠANJE KAKOVOSTI BIVALNEGA OKOLJA V MESTNI OBČINI KOPER:

Št.	**Ukrep**	**Opis ukrepa**
2.1	Mednarodno sodelovanje izmenjave podatkov onesnaženja zraka (Italija)	Na območju MOK se nahaja eno merilno mesto za ocenjevanje onesnaženosti zraka. Na ta način ni možno natančno določiti virov onesnaženja zraka. Vzpostavi naj se redno obveščanje o kakovosti zraka na območju Italije ter sistem opozoril v primeru preseganja mejnih vrednosti oz primeru nesreč ob katerih se v ozračje sprosti večja količina škodljivih snovi.

2.2	Izdelava študije prisotnosti težkih kovin v tleh, rastlinah, živalih in človeku, z določitvijo virov in stopnje ogroženosti	Izdela se študija prisotnosti težkih kovin v tleh, rastlinah, živalih in človeku ki bo določila vire onesnaženja tal s težkimi kovinami ter določila ali ima onesnaženost tal škodljive vplive na živi svet. Izvesti je potrebno več meritev onesnaženosti tal ter posledično koncentracijo težkih kovin v rastlinah živalih in človeku. Določijo se morebitni ukrepi in prepovedi v zvezi z uporabo rodovitne prsti.
2.3	Opredeliti, kategorizirati, oceniti stanje in predlagati zavarovanje mestnih in primestnih zelenih površin (parki in drevoredi)	Opredeli, kategorizira, oceni stanje in predlaga se zavarovanje mestnih in primestnih zelenih površin (parki in drevoredi). Določijo se dolgoročni plani oz. ukrepi za ohranitev, novo vzpostavitev in vzdrževanje zelenih površin na urbanih predelih MOK.
2.4	Ozaveščanje prebivalstva o pomenu ločevanja odpadkov, nakupovanju lokalne hrane (2 x letno članek v lokalnem glasilu)	V člankih naj se predstavi pomen zmanjševanja nastanka odpadkov, ločevanja odpadkov in koncept krožne ekonomije. Poudarijo naj se prednosti nakupovanja lokalne in po možnosti ekološko pridelane hrane. Ozavešča naj se tudi o vrtičkarstvu brez uporabe fitofarmacevtskih sredstev.

OPERATIVNI CILJ 2.3. IZBOLJŠANJE IZDATNOSTI IN KAKOVOSTI VIROV PITNE VODE:

Št.	**Ukrep**	**Opis ukrepa**
2.5	Spodbujanje rabe deževnice: demonstracijski prikaz uporaba deževnice v javnih objektih za splakovanje WC-jev in za zalivanje zelenih površin (1 javni objekt)	Pripravi se projektna dokumentacija. Preuredi se odtok meteornih vod, vgradi se rezervoar (kapnica) z vsemi potrebnimi filtri in črpalko za uporabo deževnice za potrebe splakovanja WC-jev in/ali zalivanje zelenih površin. Pripravi se tudi objava v medijih ter na objektu se s informacijsko tablo predstavi način varčevanja s pitno vodo z uporabo deževnice.
2.6	Preveritev obuditve starih vaških vodnjakov kot rezervni vodni vir oz. vir vode za uporabo, ki ni namenjena prehrani ljudi in živali	V času modernizacije vodovodnega sistema za pitno vodo se je zaradi lažjega zagotavljanja kakovosti pitne vode sistem centraliziral, manjši vaški vodni viri pa so se opustili. Preveri se možnost obuditve vaških vodnih virov za uporabo, ki ni namenjena prehrani ljudi in živali. Na ta način se razbremeni pritisk na porabo pitne vode na centralnem vodovodnem sistemu.
2.7	Sanacija nelegalnih deponij na VVO	Očisti in sanira se 40 nelegalnih deponij na vodovarstvenih območjih, ki so razvidne iz registra nelegalnih deponij.
2.8	Poostren nadzor nad nelegalnimi deponijami na vodovarstvenih območjih	Izvaja se poostren nadzor nad nelegalnimi deponijami na vodovarstvenih območjih
2.9	Ozaveščanje ljudi o pomembnosti izgradnje MČN na območjih kjer ni predvidena izgradnja	Preko TV prispevkov ter objav v lokalnih glasilih se načrtno skrbi za ozaveščanje ljudi o pomembnosti izgradnje MČN na območjih, kjer ni predvidena izgradnja javnega kanalizacijskega omrežja.

	javnega kanalizacijskega omrežja	
2.10	Subvencioniranje izgradnje MČN	Okvirno 4.460 objektov je še potrebno opremiti z MČN do konca leta 2015-2017. Preko javnega razpisa se izvede subvencioniranje dela stroškov izgradnje MČN v višin vsaj 50 % stroška vgradnje MČN. Predpostavljen strošek izvedbe ene MČN je 2500 €. Predpostavi se da bo del občanov priključil na skupne MČN (več objektov na eno MČN), del pa si bo zagotovil MČN v celoti z lastnimi sredstvi.

OPERATIVNI CILJ 2.4. IZBOLJŠANJE OKOLJSKIH POGOJEV ZA ZDRAVO ŽIVLJENJE

Št.	**Ukrep**	**Opis ukrepa**
2.11	Izvajanje učinkovitega nadzora nad uporabo tributilkositrovimi (TBT) spojinami v marinah	Z učinkovitim inšpekcijskim nadzorom naj se prepreči uporaba TBT v marinah.
2.12	Vzpostavitev stalnega merilnega mesta za kakovost zraka	Vzpostavitev stalnega merilnega mesta za kakovost zraka vključno z analizami težkih kovin v prašnih delcih ter hkratnimi meritvami smeri vetra (možnost določitve vira onesnaženja). Trenutno je v MOK nameščeno eno merilno mesto, ki ne omogoča natančne določitve virov onesnaženja ter tudi stopnjo onesnaženja zraka.
2.13	Povečanje zelenih površin mesta Koper in večjih primestnih naselji	Zagotovijo se dodatni parki in drevoredi. Ozelenijo se občinska parkirišča (zasadijo drevesa). Sprejetje odloka za obvezno zasaditev dreves na parkiriščih z namenom zmanjševanja negativnega vpliva vročinskega otoka v mestu. Umestitev zelenega koridorja, ki bo povezoval staro mestno jedro z Naravnim rezervatom Škocjanski zatok. Ureditev sprehajalnih poti po robu škocjanskega zatoka. Ob robu škocjanskega zatoka (Ankaranska cesta) se tudi uredi drevored ki bo omejil svetlobno onesnaženje in hrup. Bistveno je da se na golih nezasedenih površinah zasadijo drevesa, ki bodo omilila negativne vplive podnebnih sprememb. Zasadijo naj se tudi sadna drevesa, predvsem v bližini šol in vrtcev. Na južni strani hiš naj se sadijo listopadna drevesa, ki bodo v hladnejši polovici leta pasivno ogrevala stanovanja v poletnem času pa skrbela za nižjo porabo električne energije zaradi manjše uporabe klimatskih naprav.
2.14	Izvedba zelenih streh in ozelenitev fasad na javnem objektu (2 objekta).	Na enem javnem objektu se ozeleni streha, po možnosti naj se omogoči javni dostop do strehe. Ozelenjena streha zmanjšuje vpliv vročine, zmanjšuje površinski odtok v nalivih in izboljšuje mikroklimo mesta. Pravilno izvedene zelene strehe so tudi trajnejše od običajnih. Na enem objektu se izvede ozelenitev fasade z namenom zmanjšanja vpliva vročine . Ozelenitev ima tudi pozitiven vpliv na počutje in zdravje meščanov. Poleg pozitivnih estetskih funkcij ozelenitve tudi

		omejujejo širjenje PM10 po zraku.
2.15	Zagotovitev površin z ustrezno kakovostjo tal za pridelavo hrane v mestnem okolju.	Umestijo se površine za vrtičke v bližini večstanovanjskih stavb. Predhodno je potrebno preveriti kakovost tal (težke kovine). Zagotoviti je potrebno vodo za zalivanje ter ostalo infrastrukturo (poti, ute). Namen je povečati samooskrbo (zmanjšati vpliv na rabo virov) skrbeti za zdravje prebivalstva. Vrtički, z lastno pridelavo hrane tudi olajšajo stisko socialno ogroženih delov prebivalstva.
2.16	Zasaditev zelene bariere okoli Luke Koper	Na posameznih mestih okoli Luke Koper, kjer je to možno naj se zasadijo visoka drevesa, ki bodo omejila širjenje prahu in hrupa. Vzpostavi se tudi vizualna bariera, ki v nočnem času dodatno zmanjšuje svetlobno onesnaženje.
2.17	Organizacija ekološke tržnice	Zaradi spodbujanja ekološkega kmetijstva ter lokalne pridelave hrane se redno organizira ekološka tržnica, kjer bo ob določenem terminu na enem mestu možno kupiti lokalno pridelane ekološke izdelke. V okviru tega ukrepa se izvaja tudi promocija v medijih.

OPERATIVNI CILJ 2.5. ZMANJŠANJE KOLIČINE ODLOŽENIH ODPADKOV IN POVEČANJE DELEŽA LOČENO ZBRANIH FRAKCIJ

Št.	**Ukrep**	**Opis ukrepa**
2.18	Preveriti možnost umestitve Centra za ravnanja z odpadki na območju MOK.	Za zmanjšanje količine odloženih odpadkov in povečanje količin ločeno zbranih frakcij je nujen Center za ravnanje z odpadki (CERO). CERO bo omogočil zmanjševanje porabe naravnih virov ter zmanjšal negativni vpliv odlaganja odpadkov na okolje. Ločevanje odpadkov in reciklaža ustvarjata nova delovna mesta in omogočata t.i. krožno ekonomijo. Izvede se študija izvedljivosti umestitve CERO v MOK. Določi se več variant umestitve CERO na širšem območju regije. Predlaga se končna varianta, ki je usklajena z ostalimi občinami v regiji.
2.19	Sofinanciranje trgovine brez embalaže oz. z povratno embalažo	Izvede se javni razpis, kjer se sofinancira odprtje trgovine brez embalaže. V takšni trgovini se vsi izdelki od hrane do šamponov prodajajo v povratni embalaži ali biološko razgradljivi embalaži (papir) oz. kupec prinese svojo embalažo. Občina lahko poleg sofinanciranja ponudi še prostore v lasti občine brez najemnine za določen čas.
2.20	Centra ponovne uporabe (CPU)	V CPU se oddajo izdelki, ki so še dobro ohranjeni, funkcionalni in še uporabni. V CPU izdelke pripravijo za vnovično uporabo in jih dajo naprodaj po simbolični ceni. Skladno z dogovorom s Komunalo Koper se izvaja sofinanciranje oz. se nudi prostor za CPU. Z nakupom v CPU lahko kupci privarčujejo denar, varčujejo z naravnimi viri in podpirajo lokalna delovna mesta.

2.21	Sofinanciranje pralnih plenic v vrtcih	Plenice so odpadek, ki ga ni možno reciklirati. Količinsko zasedejo plenice velik delež odpadkov na deponiji. V gospodinjstvu z majhnim otrokom naj bi plenice predstavljale do 50 % vseh odpadkov po volumnu. Alternativa so bombažne pralne plenice, ki jih je možno večkrat uporabiti za tem pa kompostirati (več kot leto dni). Bombažne plenice so tudi bolj primerne za otroško kožo saj ne vsebujejo kemikalij. V določenem času se začetna investicija povrne v primerjavi z nakupom plenic za enkratno uporabo.
2.22	Spodbujanje pitja vode iz javnega vodovoda – zmanjšanje porabe vode iz plastenk	Ker je kvaliteta pitne vode v MOK ustrezna za pitje naj se na občini spodbuja uporaba vode za pitje iz pipe. Na ta način se zmanjša količina odpadnih plastenk.
2.23	Ureditev užitnih vrtov ob vrtcih in šolah	Financira se nakup sadik in potrebnega ročnega orodja za vrtnarjenje. Skupaj s sodelovanjem otrok se zasadijo tako trajne sadne rastline (sadna drevesa, grmičevje in jagodičevje) kot tudi se uredijo manjši užitni vrtički ob šolah in vrtcih. Namen je izobraževati mlade o pomenu lokalne pridelave hrane in lokalne oskrbe, kjer lahko vsak okusi plodove narave, kar posledično prispeva k manjši porabi naravnih virov in manjši proizvodnji embalaže in ostalih odpadkov.

SISTEMSKI UKREPI ZA ZAGOTAVLJANJE AKTIVNEGA VARSTVA NARAVE:

Št.	**Ukrep**	**Opis**
3.1	Dvig ozaveščenosti prebivalstva in obiskovalcev o pomenu varstva narave	Dvakrat letno se v lokalnih medijih objavi prispevek o biotski pestrosti v MOK ter pomenu ohranjanja le te.
3.2	Monitoring invazivnih vrst	Izvede se popis dejanskega stanja razširjenosti invazivnih vrst v MOK, predvsem pajesena, akacije in ostalih rastlinskih vrst.

OPERATIVNI CILJ 3.1. ZA ZAGOTAVLJANJE AKTIVNEGA VARSTVA NARAVE:

Št.	**Ukrep**	**Opis**
3.3	Vzpostavitev vsaj 3 novih zavarovanih območij narave na območju MOK	Do leta 2020 se vzpostavijo vsaj tri nova zavarovana območja narave, ki jih upravlja MOK.

3.4	Rezervacija namenskih sredstev v proračunu za upravljanje z ZO	V proračunu se redno rezervirajo sredstva namenjena ohranjanju naravne dediščine in upravljanju z zavarovanimi območji narave ter ostalimi območji pomembnimi za naravo.
3.5	Izdelava študije trajnostnega turizma	Izdela se upravljavski načrti za izvedbo turizma z minimalnim vplivom na biotsko raznovrstnost, hkrati trženje naravnih danosti, financiranje upravljanja zavarovanih območij narave z prihodki iz turizma)
3.6	Ureditev sanitarij, parkirišč in ostale infrastrukture za obiskovalce osapske doline	Ureditev sanitarij, parkirišč in ostale infrastrukture kot so poti in informacijske table za obiskovalce osapske doline. Določitev odgovornega upravljavca območja.
3.7	Revitalizacija enega izmed degradiranih odsekov vodotokov in sprejetje podrobnih načrtov upravljanja	Vsaj na enemu izmed vodotokov Rižana, Dragonja in Badaševica se izvede revitalizacija vodotoka. Študije so bile že izvedene.
3.8	Ureditev izpustov meteornih in odpadnih voda v Škocjanski zatok in njegove pritoke	Sanirajo se neposredni izpusti odpadnih in meteornih voda v Škocjanski zatok in pritok Badaševico. Odpadne vode se priključijo na kanalizacijsko omrežje. Padavinske vode se predhodno očistijo na usedalnikih in lovilcih olja.

Ključni okoljski problemi	Kazalci spremljanja – začetno stanje	Mejne vrednosti kazalca	Strateški in okoljski cilji ter ukrepi
Onesnaženost zraka z ozonom (Koncentracije so med najvišjimi v primerjavo z ostalimi mesti v Sloveniji)	Največje urne koncentracije O_3: 199 µg/m^3 leta 2012 Število dni s preseženo ciljno vrednostjo ozona v koledarskem letu: 3 x v letu 2009 13 x v letu 2012 22 x v letu 2013	Opozorilna vrednost za ozon je 180 µg O_3/m^3 za enourno povprečje Ciljna vrednost je največja dnevna 8 urna srednja vrednost, ki znaša 120 µg/m3 in ne sme biti presežena več kot 25 dni v letu	SC 1.: VZPOSTAVITEV SISTEMA TRAJNOSTNE MOBILNOSTI SU 1.1.: Izdelava strategije trajnostne mobilnosti v MOK SU 1.2.:Usmeritve pri pripravi občinskega prostorskega načrta za zmanjšanje prometnih tokov SU 1.3.:Ozaveščanje prebivalstva o konceptu trajnostne mobilnosti SU 1.4.:Redno spremljanje prometnih tokov na občinskih cestah (štetje prometa) SU 1.5.:Uslužbenci MOK kot zgled trajnostne mobilnosti OC 1.1.: POVEČANJE ŠTEVILA PREPELJANIH POTNIKOV JAVNEGA POTNIŠKEGA PROMETA NA 1.000.000 DO LETA 2020 U 1.6.:Povezava avtobusnega, železniškega ter pomorskega potniškega prometa U 1.7.:Povezava med ponudniki turističnih storitev in javnim potniškim prevozom U 1.9.: Zagotoviti nove površine za pešce in kolesarje U 1.10.:Nova parkirna mesta in prostori za hrambo koles U 1.11.:Izgradnja talne kabelske vlečnice za kolesarje U 1.12: Povečanje javne izposoje koles U 1.13.:Upravljanje parkiranja v mestu U 1.14.:Organizacija dogodka za promocijo kolesarjenja v MOK U 1.15.:Uvedba izposoje električnih vozil za domačine in turiste U 1.16.:Preveritev zagotovitve zadostne kapacitete distribucijskega omrežja z električno energijo za priključevanje tovornih ladij na električno omrežje v času priveza v Luki Koper SC 2.: IZBOLJŠANJE KAKOVOSTI BIVALNEGA OKOLJA V MOK SU 2.1:Mednarodno sodelovanje izmenjave podatkov onesnaženja zraka OC 2.4. IZBOLJŠANJE OKOLJSKIH POGOJEV ZA ZDRAVO ŽIVLJENJE U 2.12: Vzpostavitev stalnega merilnega mesta za kakovost zraka Za zmanjševanje onesnaženosti zraka z ozonom se izvajajo ukrepi iz Lokalnega energetskega koncepta Mestne občine Koper (Boson d.o.o., 2013), ki ga je 19.12.2013 na seji potrdil občinski svet Mestne občine Koper.
Gonilna sila			
Promet Gospodinjstva (mala kurišča) Industrijske kotlovnice Zaznati je povišanje vrednosti NOx pri vetru iz severnega kvadranta, kar pomeni vpliv emisij iz širšega območja Trsta.			
Vzrok – pritisk / obremenitev			
Emisije v zrak (NOx, NMVOC): 780 t NOx v letu 2006 970 t NOx v letu 2006 (ARSO, 2009) Emisije so podane za upravno enoto Koper			

Ključni okoljski problemi	Kazalci spremljanja – začetno stanje	Mejne vrednosti kazalca	Strateški in okoljski cilji ter ukrepi
Onesnaženost tal s težkimi kovinami in pesticidi **Gonilna sila** Industrija, Kmetijstvo (vinogradništvo in poljedelstvo) **Vzrok – pritisk / obremenitev** Nikelj je naravno prisoten v tleh (flišu). Vsebnost bakra v tleh je povezana predvsem z vinogradništvom in delno poljedelstvom. Prav tako ostala FFS. Težke kovine baker, krom in kobalt pa so predvsem posledica emisij prašnih delcev iz industrije in logistike. Količine emisij v tla niso znane.	Povprečne vrednost koncentracij težkih kovin in pesticidov v tleh v MOK: Ni: 86,4 mg/kg Co: 20,4 mg/kg Cr: 71,4 mg/kg Cu: 66,3 mg/kg DDT: 0,429 mg/kg	MV za Ni: 50 mg/kg OV za Ni: 70 mg/kg KV za Ni: 210 mg/kg MV za Co: 20 mg/kg OV za Co: 50 mg/kg KV za Co: 240 mg/kg MV za Cr: 100 mg/kg OV za Cr: 150 mg/kg KV za Cr: 380 mg/kg MV za Cu: 60 mg/kg OV za Cu: 100 mg/kg KV za Cu: 300 mg/kg MV za DDT: 0,1mg/kg OV za DDT: 2 mg/kg	SC 2.: IZBOLJŠANJE KAKOVOSTI BIVALNEGA OKOLJA V MOK U 2.2: Izdelava študije prisotnosti težkih kovin v tleh, rastlinah, živalih in človeku, z določitvijo virov in stopnje ogroženosti SC 2.: IZBOLJŠANJE KAKOVOSTI BIVALNEGA OKOLJA V MOK SU 2.1:Mednarodno sodelovanje izmenjave podatkov onesnaženja zraka OC 2.4. IZBOLJŠANJE OKOLJSKIH POGOJEV ZA ZDRAVO ŽIVLJENJE U 2.12: Vzpostavitev stalnega merilnega mesta za kakovost zraka U 2.15: Zagotovitev površin z ustrezno kakovostjo tal za pridelavo hrane v mestnem okolju.

Ključni okoljski problemi	Kazalci spremljanja – začetno stanje	Mejne vrednosti kazalca	Strateški in okoljski cilji ter ukrepi
Onesnaženost zraka s prašnimi delci - PM_{10} **Gonilna sila** Približno enako so prispevali: poslovno storitveni sektor, gospodinjstva in promet. Bistveno manj pa industrija in javne ustanove. Pretovor razsutega tovora v Luki Koper. **Vzrok – pritisk / obremenitev** Emisije PM 10 v zrak: 164 t (leto 2006)	Povprečna letna koncentracija PM_{10}: 31 µg/m^3 (leto 2006) 24 µg/m^3 (leto 2012) Letno število prekoračitev mejnih dnevnih koncentracij za PM_{10} : 23 x leta 2012 V obdobju 2006-2012 ni bila presežena nobena letna vrednost koncentracije PM10 v MOK.	Letna mejna koncentracija PM_{10}: 40 µg/m^3 Dnevna mejna koncentracija PM_{10}: 50 µg/m^3(dovoljeno preseganje 35-krat v koledarskem letu)	SC 1.: VZPOSTAVITEV SISTEMA TRAJNOSTNE MOBILNOSTI SU 1.1.: Izdelava strategije trajnostne mobilnosti v MOK SU 1.2.:Usmeritve pri pripravi občinskega prostorskega načrta za zmanjšanje prometnih tokov SU 1.3.:Ozaveščanje prebivalstva o konceptu trajnostne mobilnosti SU 1.4.:Redno spremljanje prometnih tokov na občinskih cestah (štetje prometa) SU 1.5.:Uslužbenci MOK kot zgled trajnostne mobilnosti OC 1.1.: POVEČANJE ŠTEVILA PREPELJANIH POTNIKOV JAVNEGA POTNIŠKEGA PROMETA NA 1.000.000 DO LETA 2020 U 1.6.:Povezava avtobusnega, železniškega ter pomorskega potniškega prometa U 1.7.:Povezava med ponudniki turističnih storitev in javnim potniškim prevozom U 1.9.: Zagotoviti nove površine za pešce in kolesarje U 1.10.:Nova parkirna mesta in prostori za hrambo koles U 1.11.:Izgradnja talne kabelske vlečnice za kolesarje U 1.12: Povečanje javne izposoje koles U 1.13.:Upravljanje parkiranja v mestu U 1.14.:Organizacija dogodka za promocijo kolesarjenja v MOK U 1.15.:Uvedba izposoje električnih vozil za domačine in turiste U 1.16.:Preveritev zagotovitve zadostne kapacitete distribucijskega omrežja z električno energijo za priključevanje tovornih ladij na električno omrežje v času priveza v Luki Koper SC 2.: IZBOLJŠANJE KAKOVOSTI BIVALNEGA OKOLJA V MOK SU 2.1:Mednarodno sodelovanje izmenjave podatkov onesnaženja zraka OC 2.4. IZBOLJŠANJE OKOLJSKIH POGOJEV ZA ZDRAVO ŽIVLJENJE U 2.12: Vzpostavitev stalnega merilnega mesta za kakovost zraka Za zmanjševanje onesnaženosti zraka z PM10 se izvajajo ukrepi iz Lokalnega energetskega koncepta Mestne občine Koper (Boson d.o.o., 2013), ki ga je 19.12.2013 na seji potrdil občinski svet Mestne občine Koper.

Ključni okoljski problemi	Kazalci spremljanja – začetno stanje	Mejne vrednosti kazalca	Strateški in okoljski cilji ter ukrepi
Zmerno ekološko stanje površinskih voda – Dragonja, Rižana in Badaševica	Zmerno ekološko stanje (modul saprobnost in trofičnost)	Petstopenjska lestvica –zelo dobro, dobro, zmerno, slabo in zelo slabo ekološko stanje.	SC 2.: IZBOLJŠANJE KAKOVOSTI BIVALNEGA OKOLJA V MOK OC 2.3. IZBOLJŠANJE IZDATNOSTI IN KAKOVOSTI VIROV PITNE VODE U 2.7.: Sanacija nelegalnih deponij na VVO U 2.8.: Poostren nadzor nad nelegalnimi deponijami na VVO U 2.9.: Ozaveščanje ljudi o pomembnosti izgradnje MČN na območjih, kjer ni predvidena izgradnja javnega kanalizacijskega omrežja U 2.10.: Subvencioniranje izgradnje MČN OC 2.4. IZBOLJŠANJE OKOLJSKIH POGOJEV ZA ZDRAVO ŽIVLJENJE U 2.17.: Organizacija ekološke tržnice SC 3.: ZAGOTAVLJANJE AKTIVNEGA VAROVANJA NARAVE OC 3.1. ZAGOTAVLJANJE AKTIVNEGA VARSTVA NARAVE U 3.7.: Revitalizacija enega izmed degradiranih odsekov vodotokov in sprejetje podrobnih načrtov upravljanja U 3.8.: Ureditev izpustov meteornih in odpadnih voda v Škocjanski zatok in njegove pritoke
Gonilna sila			
Komunalne odpadne vode Kmetijstvo			
Vzrok – pritisk / obremenitev			
Emisije organskih snovi (BPK5 in KPK) in emisije hranil (N in P). Preračunano iz kapacitet ČN v PE in učinek čiščenja znašajo emisije BPK5 ca 160 ton ter emisij KPK ca 330 ton letno. Iz KČN Koper (98,5 % vseh odpadnih voda iz ČN v MOK) so znašale emisije 659 ton, za celokupni dušik in 139 ton za celokupni fosfor. Št. neurejenih iztokov iz stanovanjskih objektov: 4464.			

Ključni okoljski problemi	Kazalci spremljanja – začetno stanje	Mejne vrednosti kazalca	Strateški in okoljski cilji ter ukrepi
Zmerna onesnaženost morja z aromatskimi ogljikovodiki in tributilkositrovimi spojinami (TBT) **Gonilna sila** Promet (pomorski in kopenski) Gospodinjstva Industrija **Vzrok – pritisk / obremenitev** Pristaniški promet, marina z izpusti naftnih derivatov Emisije odpadnih voda in onesnaženega zraka iz urbanih območij. Industrijske vode: 7,8 kg celotnih ogljikovodikov v letu 2012 TBT se uporablja kot biocid za zaščito ladij proti preraščanju z algami ter v industriji. Uporaba TBT na ladjah je od leta 2003 prepovedna, vendar meritve kažejo na sveže onesnaženje.	Koncentracija alifatskih (AH) in policikličnimi (PAH) aromatskimi ogljikovodiki Koncentracija AH 1078-2995 ng/g (l. 2012) Koncentracija PAH 516 – 657 ng/g (l. 2012) Povprečne koncentracije v vodi se gibljejo od 0,8 - 1 ng TBT/L, največje koncentracije pa okoli 3 ng TBT/L. (podatki za leto 2008-2011)	Mejna vrednost za aromatične ogljikovodike ni določena. Standard za povprečno letno koncentracijo TBT znaša (0,2 ng TBT/L) , največja dovoljena koncentracija v vodi (1,5 ng TBT/L).	SC 1.: VZPOSTAVITEV SISTEMA TRAJNOSTNE MOBILNOSTI SU 1.1.: Izdelava strategije trajnostne mobilnosti v MOK SU 1.2.:Usmeritve pri pripravi občinskega prostorskega načrta za zmanjšanje prometnih tokov SU 1.3.:Ozaveščanje prebivalstva o konceptu trajnostne mobilnosti SU 1.4.:Redno spremljanje prometnih tokov na občinskih cestah (štetje prometa) SU 1.5.:Uslužbenci MOK kot zgled trajnostne mobilnosti OC 1.1.: POVEČANJE ŠTEVILA PREPELJANIH POTNIKOV JAVNEGA POTNIŠKEGA PROMETA NA 1.000.000 DO LETA 2020 U 1.6.:Povezava avtobusnega, železniškega ter pomorskega potniškega prometa U 1.7.:Povezava med ponudniki turističnih storitev in javnim potniškim prevozom U 1.9.: Zagotoviti nove površine za pešce in kolesarje U 1.10.:Nova parkirna mesta in prostori za hrambo koles U 1.11.:Izgradnja talne kabelske vlečnice za kolesarje U 1.12: Povečanje javne izposoje koles U 1.13.:Upravljanje parkiranja v mestu U 1.14.:Organizacija dogodka za promocijo kolesarjenja v MOK U 1.15.:Uvedba izposoje električnih vozil za domačine in turiste U 1.16.:Preveritev zagotovitve zadostne kapacitete distribucijskega omrežja z električno energijo za priključevanje tovornih ladij na električno omrežje v času priveza v Luki Koper SC 2.: IZBOLJŠANJE KAKOVOSTI BIVALNEGA OKOLJA V MOK U 2.1:Mednarodno sodelovanje izmenjave podatkov onesnaženja zraka OC 2.4. IZBOLJŠANJE OKOLJSKIH POGOJEV ZA ZDRAVO ŽIVLJENJE U 2.11.: Izvajanje učinkovitega nadzora nad uporabo tributilkositrovimi (TBT) spojinami v marinah U 2.12: Vzpostavitev stalnega merilnega mesta za kakovost zraka Za zmanjševanje onesnaženosti zraka z emisijami aromatskih ogljikovodikov se izvajajo ukrepi iz Lokalnega energetskega koncepta Mestne občine Koper (Boson d.o.o., 2013), ki ga je 19.12.2013 na seji potrdil občinski svet Mestne občine Koper.

Ključni okoljski problemi	Kazalci spremljanja – začetno stanje	Mejne vrednosti kazalca	Strateški in okoljski cilji ter ukrepi
Obremenjenost prebivalstva s hrupom **Gonilna sila** Promet Industrija Turizem **Vzrok – pritisk / obremenitev** Vir hrupa: Državne ceste Luka Koper Prireditveni prostori	Število objektov s preseženimi mejnimi vrednostmi: 754 (5,6%) Število objektov s preseženimi kritičnimi vrednostmi: 49 (0,4 %) Število prebivalcev s preseženimi mejnimi vrednostmi: 2715 (5,4%) Število prebivalcev s preseženimi kritičnimi vrednostmi: 126 (0,3 %)	Mejne vrednosti L_{dvn}: - 55 dB(A) (II. območje), - 60 dB(A) (III. območje). Mejne vrednosti $L_{noč}$: - 45 dB(A) (II. območje), - 50 (III. območje). Kritične vrednosti L_{dvn}: - 63 dB(A) (II. območje), - 69 dB(A) (III. območje). Kritične vrednosti $L_{noč}$: - 53 dB(A) (II. območje), - 59 dB(A) (III. območje).	SC 1.: VZPOSTAVITEV SISTEMA TRAJNOSTNE MOBILNOSTI U 1.1.: Izdelava strategije trajnostne mobilnosti v MOK U 1.2.:Usmeritve pri pripravi občinskega prostorskega načrta za zmanjšanje prometnih tokov SU 1.3.:Ozaveščanje prebivalstva o konceptu trajnostne mobilnosti SU 1.4.:Redno spremljanje prometnih tokov na občinskih cestah (štetje prometa) U 1.5.:Uslužbenci MOK kot zgled trajnostne mobilnosti OC 1.1.: POVEČANJE ŠTEVILA PREPELJANIH POTNIKOV JAVNEGA POTNIŠKEGA PROMETA NA 1.000.000 DO LETA 2020 U 1.6.:Povezava avtobusnega, železniškega ter pomorskega potniškega prometa U 1.7.:Povezava med ponudniki turističnih storitev in javnim potniškim prevozom U 1.9.: Zagotoviti nove površine za pešce in kolesarje U 1.10.:Nova parkirna mesta in prostori za hrambo koles U 1.11.:Izgradnja talne kabelske vlečnice za kolesarje U 1.12: Povečanje javne izposoje koles U 1.14.:Organizacija dogodka za promocijo kolesarjenja v MOK U 1.15.:Uvedba izposoje električnih vozil za domačine in turiste U 1.17.: Identifikacija in izvedba aktivnih in pasivnih protihrupnih ukrepov na kritičnih točkah obremenjenosti s hrupom zaradi prometa

Ključni okoljski problemi	Kazalci spremljanja – začetno stanje	Mejne vrednosti kazalca	Strateški in okoljski cilji ter ukrepi
Obremenjevanje okolja z odpadki **Gonilna sila** Gospodinjstva Gospodarstvo Turizem **Vzrok – pritisk / obremenitev** Večja količina nastalih in odloženih odpadkov. Pomanjkanje lastnega odlagališča. Dolga transportna pot do odlagališča. Divja odlagališča	Letna količina zbranih komunalnih odpadkov na prebivalca: 406,4 kg/prebivalca (l. 2012) Delež odloženih odpadkov: 56,4 % (l. 2012) Delež ločenih odpadkov: 43,6 % (l. 2012)	Na tem mestu za primerjavo navajamo slovensko povprečje, kot je razvidno iz SURS. Letna količina zbranih komunalnih odpadkov na prebivalca v SLO: 326,7 kg (l. 2012) Delež odloženih odpadkov v SLO: 46,9 % (2012) Delež ločeno zbranih odpadkov SLO: 53,1 % . V EU je cilj do 2020 ločeno zbiranje papirja, kovin, plastike in stekla v 50 % skupne teže.	SC 2: IZBOLJŠANJE KAKOVOSTI BIVALNEGA OKOLJA V MOK OC 2.3. IZBOLJŠANJE IZDATNOSTI IN KAKOVOSTI VIROV PITNE VODE U 2.7.: Sanacija nelegalnih deponij na VVO U 2.8.: Poostren nadzor nad nelegalnimi deponijami na VVO OC 2.5.:ZMANJŠANJE KOLIČINE ODLOŽENIH ODPADKOV IN POVEČANJE DELEŽA LOČENO ZBRANIH FRAKCIJ U 2.18.:Preveriti možnost umestitve Centra za ravnanja z odpadki na območju MOK. U 2.19.:Sofinanciranje trgovine brez embalaže oz. z povratno embalažo U 2.20.:Sofinanciranje centra ponovne uporabe U 2.21.:Sofinanciranje pralnih plenic v vrtcih U 2.22.:Spodbujanje pitja vode iz javnega vodovoda - zmanjšanje porabe vode iz plastenk U 2.23.:Ureditev užitnih vrtov ob vrtcih in šolah

Ključni okoljski problemi	Kazalci spremljanja – začetno stanje	Mejne vrednosti kazalca	Strateški in okoljski cilji ter ukrepi
Pomanjkanje aktivnega varstva narave	Število zavarovanih območij narave: 3 zavarovana območja narave	Mejne vrednosti niso predpisane. Glede na veliko pestrost flore in favne, ter na nadpovprečno pokritost z Natura 2000, naravnimi vrednotami ter EPO, je ocenjen nizek delež zavarovanih območij narave.	SC 3.: ZAGOTAVLJANJE AKTIVNEGA VARSTVA NARAVE SU 3.1.: Dvig ozaveščenosti prebivalstva in obiskovalcev SU 3.2.: Monitoring invazivnih vrst v MOK OC 3.1.: ZAGOTAVLJANJE AKTIVNEGA VARSTVA NARAVE U 3.3.:Vzpostavitev vsaj 3 novih zavarovanih območij narave na območju MOK U 3.4.:Rezervacija namenskih sredstev v proračunu za upravljanje z ZO U 3.5.:Izdelava študije trajnostnega turizma U 3.6.: Ureditev sanitarij, parkirišč in ostale infrastrukture za obiskovalce osapske doline U 3.7.: Revitalizacija enega izmed degradiranih odsekov vodotokov in sprejetje podrobnih načrtov upravljanja U 3.8.: Ureditev izpustov meteornih in odpadnih voda v Škocjanski zatok in njegove pritoke
Gonilna sila			
Občina Turizem Promet Kmetijstvo			
Vzrok – pritisk / obremenitev			
Turizem Invazivne vrste Promet Kmetijstvo (od zaraščanja travnikov, do odvzema vode za namakanje) Kurjenje na debelem rtiču, pohodništvo nabiranje tartufov, parkiranje in sanitarije v Ospu			

Ključni okoljski problemi	Kazalci spremljanja – začetno stanje	Mejne vrednosti kazalca	Strateški in okoljski cilji ter ukrepi
Velika ranljivost prebivalstva za podnebne spremembe **Gonilna sila** Podnebne spremembe – globalni pojav Geografska lega, demografska slika (visok delež starostnikov nad 65 let) **Vzrok – pritisk / obremenitev** Vročinski valovi Povečana koncentracija ozona v zraku	Standardna umrljivost prebivalstva (SDR – Standardized Death Rate) zaradi bolezni dihal: 38,37 SDR/100.000 preb. (leto 2011)	Mejne vrednosti niso predpisane. V povprečju Slovenije znaša 33,78 SDR/100.000 preb.	SC 1.: VZPOSTAVITEV SISTEMA TRAJNOSTNE MOBILNOSTI SU 1.1.: Izdelava strategije trajnostne mobilnosti v MOK SU 1.2.:Usmeritve pri pripravi občinskega prostorskega načrta za zmanjšanje prometnih tokov SU 1.3.:Ozaveščanje prebivalstva o konceptu trajnostne mobilnosti SU 1.4.:Redno spremljanje prometnih tokov na občinskih cestah (štetje prometa) SU 1.5.:Uslužbenci MOK kot zgled trajnostne mobilnosti OC 1.1.: POVEČANJE ŠTEVILA PREPELJANIH POTNIKOV JAVNEGA POTNIŠKEGA PROMETA NA 1.000.000 DO LETA 2020 U 1.6.:Povezava avtobusnega, železniškega ter pomorskega potniškega prometa U 1.7.: Prilagoditi omrežje javnega potniškega prometa poselitvi U 1.8.:Povezava med ponudniki turističnih storitev in javnim potniškim prevozom OC 1.2.: POVEČANJE DELEŽA NEMOTORIZIRANEGA PROMETA ZA 20% DO LETA 2020 U 1.9.:Zagotoviti nove površine za pešce in kolesarje U 1.10.:Nova parkirna mesta in prostori za hrambo koles U 1.11.:Izgradnja talne kabelske vlečnice za kolesarje U 1.12: Povečanje javne izposoje koles U 1.13.:Upravljanje parkiranja v mestu U 1.14.:Organizacija dogodka za promocijo kolesarjenja v MOK OC 1.3.: ZMANJŠANJE EMISIJ ONESNAŽEVAL IN HRUPA ZARADI PROMETA U 1.15.:Uvedba izposoje električnih vozil za domačine in turiste SC 2: IZBOLJŠANJE KAKOVOSTI BIVALNEGA OKOLJA V MOK SU 2.3.: Opredeliti, kategorizirati, oceniti stanje in predlagati zavarovanje mestnih in primestnih zelenih površin OC 2.4.: IZBOLJŠANJE OKOLJSKIH POGOJEV ZA ZDRAVO ŽIVLJENJE U 2.13.: Povečanje zelenih površin mesta Koper in večjih primestnih naselji U 2.14.: Izvedba zelenih streh in ozelenitev fasad na javnem objektu Za zmanjševanje negativnih vplivov vročinskih valov se izvajajo ukrepi (energetske sanacije objektov) iz Lokalnega energetskega koncepta Mestne občine Koper (Boson d.o.o., 2013), ki ga je 19.12.2013 na seji potrdil občinski svet Mestne občine Koper.